

LETO XXXIII / ŠTEVILKA 2, FEBRUAR 2001 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 300 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

S POTI NA
URŠLJO GORO

Koroška bi bila brez gozdov pusta, zaradi erozije razbrazdana dežela. O pomenu gozda pod in na strmih pobočjih Uršlje gore, Pece, Olševe, Smrekovca, Pohorja in drugih koroških planin, so vedeli gozdarski strokovnjaki že v preteklosti, ko sta Meža in Mislinja s svojimi pritoki bila še hudourniška vodotoka. S prepovedjo sečenja na golo po drugi svetovni vojni in sonaravnim načinom gospodarjenja, sta tako izsekana Slovenija kot Koroška postali v petih desetletjih ponovno polno gozdnati. Rušilna moč hudournikov Meže in Mislinje je zmanjšana. Za dobro gospodarjenje v koroških gozdovih so pripomogli starejši gozdarski strokovnjaki, ki so znali spoznavati naravne zakonitosti gozda in prisluhniti koroškemu kmetu, ki je bil skozi stoletja in je še danes odvisen od zelenega varovalnega obroča okoli celkov. Delo v gozdu se razlikuje od dela v drugih gospodarskih panogah. Življenska doba gozda je daljša od večih življenjskih dob človeškega rodu.

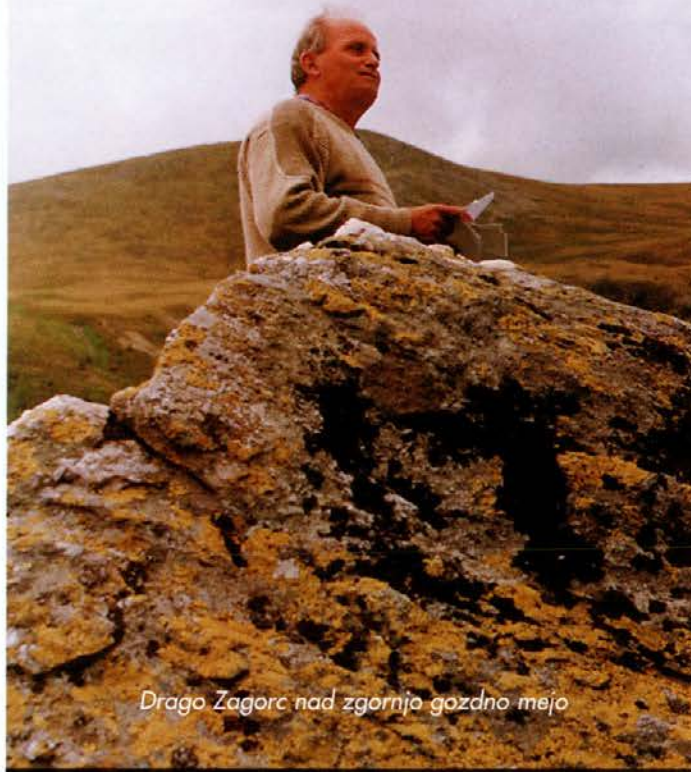
Dolgoletno spoznavanje gozda in nevsiljiv sonaravn način gospodarjenja v njem zahtevata dolgoročno prisotnost gozdarja. Pogosto in kratkoročno menjavanje ljudi, ki gospodarijo ali usmerjajo delo v gozdu, ni dobra garancija za stabilnost gozda. Da ostaneš v gozdu vso službeno dobo, moraš imeti gozd rad in ga moraš znati spoštovati. Med koroške gozdarske zanesenjake spada tudi naš dolgoletni sodelavec Karel Zagorc.

Drago, kot ga kličejo stanovske kolegice in kolegi, se je skoraj štirideset let kalil v koroških gozdovih v dobrega gozdarskega strokovnjaka. Že v mladosti je živel z gozdom, še posebno pa mu je bil pri srcu lep, pa vendar divji svet nad zgornjo gozdno mejo. Morda so prav planine izoblikovale Dragoov značaj, da je ostal do konca službovanja delaven in marljiv, strog do sebe, do svojih sodelavcev pa še naprej ostaja dober prijatelj. Drago je preživljal mladost v Crni, v neposredni bližini topilnice v Zerjavu.

Morda je izginjanje zelene gozdne odeje zaradi škodljivih topilniških plinov vplivalo, da se je Drago odločil za studij gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani.

U V O D N I K

GOZDARSKA RAZMIŠLJANJA OB ODHODU KARLA DRAGA ZAGORCA V POKOJ

Drago Zagorc nad zgornjo gozdno mejo

Svojo prvo zaposlitev je dobil Drago v domačem kraju leta 1964. Kot gozdar GG Slovenj Gradec je deloval v gozdovih zgornje Mežiške doline, še posebno rad pa je zahajal na strma pobočja Olševe, vabila pa ga je tudi sosednja Raduha. Udeležen je bil tudi pri oblikovanju GG Slovenj Gradec v Lesno Slovenj Gradec, v kateri je kot gozdarski strokovnjak tudi aktivno deloval. Večji del svojega službovanja je vršil v Dravogradu, kjer je imel vrsto let (1976 – 1981) kot direktor takratnega TOK stalne stike z lastniki gozdov. Kot sposoben operativec, poln energije, se je leta 1981 odzval vabilu gozdarskega vodstva Lesne, da menja delovno mesto. Gozdarji urejevalci ali taksatorji po starem, smo dobili novega sodelavca in novega šefa. Drago je zamenjal starega vodjo za urejanje gozdov Janka Potočnika. Prvi večji strokovni izziv za novega šefa je bil izdelava desetletnega območnega gozdnogospodarskega načrta.

Dobra osnova za dober območni gozdnogospodarski načrt so dobro izdelani gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih enot, podkrepitveni z dobrimi detajlnimi gozdnogojitvenimi načrti. Z konkretnimi rešitvami pri načrtovanju se je Drago praktično seznanil pri medsebojnem sodelovanju načrtovalcev in revirnih gozdarjev v gozdnogospodarskih enotah Radlje – levi breg in Radlje – desni breg. Rad je sam priskočil na pomoč sodelavcem načrtovalcem in si izbral za popis sestojev najtežje prehodne gozdne površine. Sam sebe je preizkušal koliko zmore. Tako se je v času urejanja gozdnogospodarske enote Mislinja podal na teren celo s polovičnim mavcem na nogi.

Škoda se mu je zdelo lepega vremena in časa, da ne bi spoznal ostanka bukovega gozda na Skrivnem hribu sredi pohorskih monokultur. Ustrašil pa se ni tudi debele snežne odeje, če je bilo potrebno nujno opraviti kakšno delo na terenu. Drago je bil dober svetovalec pri izvajanju najrazličnejših strokovnih nalog. Podal je marsikatero pametno rešitev pri posegih v gozdni prostor, kar je tudi vplivalo na oblikovanje koroške gozdnate krajine. Tako strokovno kot drugače je stalno stal ob strani svojim najbližjim sodelavcem, pa tudi ostalim stanovskim kolegom na terenu. Rad na je seznanjal z lepotami domačih in tujih planin in kljub pomanjkanju časa organiziral številne strokovne ekskurzije in predavanja. Vodja urejevalne službe je ostal tudi po ponovni dvojni reorganizaciji gozdarske službe (ob razdružitvi Gozdnega gospodarstva in Lesne leta 1989 in reorganizacije gozdarske službe v Sloveniji leta 1994, ko je bil ustanovljen Zavod za gozdove Slovenije). V veliko pomoč je bil tudi vodji Območne enote Slovenj Gradec Milanu Tretjaku kot njegov pomočnik. Drago ali Karel Zagorc se je v decembru leta 2000 odločil, da zapusti aktivne gozdarske vrste koroške javne gozdarske službe.

Njegova odločitev nas je presenetila, pogrešali bomo njegovo delovno prisotnost in prijateljsko svetovanje. Pa kljub temu želimo Dragu, da ostane še naprej vitel in aktiven tako ob svoji prvi vnukinji kot ostalih domačih, saj mu hobijev ne manjka. Tako starejši kot mlajši sodelavci se mu zahvaljujemo za ves trud, ki ga je vložil v naše delo in koroške gozdove ter ga vabimo, da nas pogostokrat in še dolgo obiskuje!

Gorazd Mlinšek

IDA ROBNIK

Nadzorni svet družbe GG INPO je imenoval za direktorja družbe Leopolda Morija, univ. dipl. inž. gozdarstva s 1. januarjem 2001. V tej družbi, ki je v sto procentni lasti Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec d.d., je delal že prej dobro leto dni kot prokurist s posebnimi pooblastili za področje razvoja in projektiranja.

O postopkih ustanavljanja podjetja za invalide Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec smo v Viharniku že pisali, pa vendar, na kratko povejte, kdaj in zakaj je bila ta družba ustanovljena!

Gozdarstvo in delo v gozdu je panoga, ki je uvrščena med najtežje in sorazmerno nevarne. Delavci, zaposleni v tej dejavnosti, so izpostavljeni povečani nevarnosti poškodb pri delu in poklicnim boleznim (zaradi teh tudi beneficirana delovna doba). Delovno mesto delavca v gozdarstvu je na prostem v naravi, kjer je stalen vpliv vremenskih prilik in neprilik, delo je fizično naporno in mnogokrat tudi nevarno. Poškodbe pri delu in razna obolenja, kot posledice težjega dela in pogojev so pogostejše kot v drugih dejavnostih. Kljub sodobnejšim tehnologijam in tehnikam vsi ti dejavniki mnogokrat v neugodnih kombinacijah delujejo negativno in večkrat je posledica teh negativnih dejstev tudi nastanek invalidnosti.

V Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec se je problem invalidov in njihove zaposlenosti razvil v nenormalnem obsegu, predvsem po letu 1990, ko smo izstopili iz sistema LESNA z 800 delavci, sočasno pa smo se soočili z nenormalnim zmanjševanjem obsega dela, kot posledica denacionalizacijskih postopkov in reorganizacij v gozdarstvu Slovenije. Z zmanjšanjem obsega dela se je zmanjšalo tudi število zaposlenih, vendar pa le pri

Direktor družbe Leopold Mori

zdravih delavcih. Delavci invalidi in delavci z omejitvami so ostali v podjetju, tako se je posledično povečeval tudi delež le-teh v Gozdnem gospodarstvu. Seveda je takšna struktura zaposlenosti hromila normalno poslovanje podjetja in močno vplivala tudi na rezultate poslovanja.

Takih delavcev je bilo v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec že skoraj četrtina, zato smo si prizadevali, da bi zanje našli ustrezne zaposlitve. Rešitev je takratno vodstvo podjetja videlo v ustanovitvi invalidskega podjetja, kjer bi za te delavce našli ustrezne programe za njihove delovne zmožnosti, obenem pa razbremenili del poslovanja s pomočjo olajšav invalidskih podjetij.

Družba z omejeno odgovornostjo GG INPO je bila ustanovljena oziroma registrirana leta 1996, status invalidskega podjetja pa je dobila leta 1998. S statusom invalidskega podjetja, ki ga podeljuje Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je podjetje pridobilo tudi vse ugodnosti, ki izhajajo iz tega statusa, t.j. olajšave pri odvajanju prispevkov za zdravstveno ter invalidsko pokojninsko zavarovanje. Ta sredstva družba vodi na posebnem računu in so strogo namenska, namen porabe pa kontrolira računsko sodišče. Država pa s podelitvijo statusa invalidskega podjetja postavi tudi zahteve, kot je zaposlitev in usposabljanje najmanj 40% invalidnih oseb od vseh zaposlenih v družbi.

Zakon določa, da lahko invalidsko podjetje sredstva iz odstopljenih prispevkov porabi le za določene namene. Katere?

Ta sredstva lahko porabimo:

- za razširitev dejavnosti pri usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb,
- za nabavo strojev in orodij, potrebnih za opravljanje dejavnosti,
- za prireditve strojev in drugih naprav ter delovnih prostorov sposobnosti invalidnih oseb oziroma prilagoditev prizadetosti oziroma telesni okvari posameznika, da lahko neovirano in varno opravlja svoje delo,
- za izboljšanje tehnološkega procesa in organizacije dela,
- za izboljšanje varstva pri delu in za sanacije po odobrenih sanacijskih programih.

Že v uvodu sva omenila, da ste že preteklo leto delali v invalidskem podjetju; pripravljali ste ustrezne razvojne programe, ki bi zagotavljali delo invalidom tudi izven osnovne dejavnosti matičnega podjetja! Kakšni so cilji družbe GG Inpo d.o.o. v letu 2001?

Največji problem je zaposlovanje delovnih invalidov, ki so postali invalidi pri opravljanju osnovnih dejavnosti matičnega podjetja. Ob stalnem zmanjševanju dela v Gozdnem gospodarstvu je izredno težko najti ustrezno količino primernega dela v matičnem podjetju. Zagotavljanje zaposlitve za delovne invalide in ostale zaposlene v invalidskem podjetju pa je osnovna naloga invalidskih podjetij ob stalnem usposabljanju za dela, za katera so ti delavci zdravstveno sposobni in s katerimi še lahko pozitivno poslujemo. Zakonski predpisi o statusu invalidskih podjetij sicer nalagajo lastniku in vodstvu družbe, da upoštevata pogoje pod katerimi invalidska pod-

jetja lahko poslujejo, vendar tudi ob upoštevanju le-teh lahko zagotovimo uspešno poslovanje, seveda z uvedbo novih programov, na katerih bomo tudi delovne invalide lahko uspešno zaposlovali.

Cilj družbe GG INPO d.o.o. za leto 2001 je poslovanje z minimalnim dobičkom ob sočasnem vlaganju v nove programe, ki bodo v bodoče zagotavljali dodatno zaposlovanje in ustvarjanje dobička. Glede na dejstvo, da večina delovnih invalidov izhaja iz matične družbe z gozdarsko dejavnostjo vidim možnost razvoja izven te dejavnosti.

Poleg del in storitev v matičnem podjetju, ki jih bomo opravljali tudi v bodoče, načrtujemo v letu 2001 zagon novih programov:

- lesni program,
- prevozne storitve in
- vrtni center s hortikulturnimi storitvami.

Kot priložnost vsekakor v bodoče vidim nadaljevanje programov projektive.

Z izboljšano organizacijo in odpravo nekaterih pomanjkljivosti bomo povečali delež prihodkov s to dejavnostjo.

Za zaposlitev čim večjega števila delavcev invalidskega podjetja predvidevam tudi zaposlovanje v drugih podjetjih s popolnoma drugo dejavnostjo.

Določeno število delavcev invalidskega podjetja pa bo tudi v prihodnjih letih opravljal storitve v matičnem podjetju.

Dejavnost matičnega podjetja omogoča tudi v bodoče zaposlitev za pretežni del delavcev GG INPO. Tudi v letu 2001 je zagotovljena zaposlitev naših delavcev znotraj matičnega podjetja v poslovnih enotah Gozdarstvo, Servis, Meles in decimirnica ter CLS.

V gozdarstvu zaposlujejo predvsem strojnike (traktoriste, žičničarje), gojivne delavce in merilce. 16 delavcev od skupaj 18 ima invalidsko oceno, zato je večkrat težko zagotoviti primerna delovna opravila za vse delavce in tako mnogokrat zaradi sezonskega značaja dela v gozdarstvu delavci ne morejo

delati in morajo biti v takih pri-merih na čakanju doma.

V enoti Servis so zaposleni delavci s strokovnim znanjem mehanikov, strugarjev, ključavničarjev in avtoličarjev; le eden izmed vseh ima invalidsko oceno.

Na Melesu v decimirci dela-jo v glavnem delavci, ki so bili v preteklosti zaposleni na delih v gozdarstvu in delavci, ki so se privučili za dela na skladiščih in na področju primarne predelave lesa. Na CLS Otiški vrh zapo-slujemo delavce, ki so z delom in dodatnimi usposabljanji pridobi-li znanja in kvalifikacije za voz-nike viličarjev, traktorjev in upravljalcev mehaniziranih linij za obdelavo oblega lesa.

Kaj pa na področju projektive?

Tu vidim velike možnosti glede na potrebe na območju Koroške krajine, predvsem pri odmerah cest, ki so dobile status občinskih ali višjih kategorij.

Dejavnost projektive je izde-lava vseh vrst projektne doku-mentacije za pridobitev gradbenih dovoljenj in izvedbo ter nad-zor gradbenih del pri nizkih gradnjah. Pretežen del projektov izdelujemo - načrtujemo za po-trebe občin, predvsem koroških,

deloma tudi za ceste in objekte, katerih lastnik je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdogov ter za indivi-dualne naročnike (predvsem posestnike). V pretežni meri projek-tiramo novogradnje in rekon-strukcije prometnic, prav tako pa tudi ureditev vseh vrst komunal-nih površin.

V letu 2001 bomo za predvi-deni obseg del zaposlovali 3 delavce. Načrtujemo tudi naba-vo sodobne opreme, da bomo v bodoče sposobni zagotavljati naročnikom tudi zahtevne pro-jekte.

Omenili ste tudi nove programe.

Ze v preteklem letu sem se posvetil predvsem pripravi pro-gramov, ki bi bili prilagojeni za delavce z omejenimi zmognost-mi za delo. Prišel sem do spozna-nja, da je za zaposlitev naših invalidov potrebno iskati rešitve za vsakega posameznega delav-ca posebej, saj izhajajo iz raz-ličnih okolij, razseljeni so po celi Koroški regiji, na drugi strani pa ima še vsak posameznik točno določene omejitve za delo. Glede na vse te dejavnike je nemogoče vse te ljudi pripeljati v isto delav-nico in jim zagotoviti enotni program dela.

Določenemu odstotku delavcev v preteklosti nismo mogli zago-toviti dela glede na njihova zna-nja, sposobnosti in omejitve, za nekatere pa tudi še danes ni izgledov. Tako je bilo v preteklih letih na čakanju doma tudi do 15 delavcev, kar predstavlja slabo četrtno vseh zaposlenih v GG INPO. Z novimi programi pa želim zagotoviti zaposlitev tudi večini teh delavcev.

V letošnjem letu smo začeli graditi objekt na lokaciji CLS Otiški vrh, kjer bomo organizira-li proizvodnjo palet in ostalih lesnih proizvodov. Načrtujemo proizvodnjo ca 3000 palet me-sečno, kar bo zagotovilo delo šestim delavcem. V okviru lesne-ga programa pa že sedaj orga-niziramo delo na domu - izde-lavo palet ter del vrtnega in nara-vovarstvenega programa.

V okviru lesnega programa načrtujemo v bodoče še mletje in pakiranje lubja in sekancev za potrebe večjih vrtnarjev in za last-ne potrebe.

V Pamečah, na lokaciji bivše-ga TIS, pa planiramo v sklopu izgradnje trgovine LES tudi izgradnjo manjšega lokala za prodajo artiklov vrtnega centra. Na dvoriščnem delu bomo zgra-

dili še pokrit in zagrajen skla-diščno - razstavni prostor za pro-dajne artikle vrtnega centra. Prodajni asortiman bo obsegal vse vrste okrasnih sadik v kontej-nerjih, sezonsko tudi sadnega drevja in balkonskega ter sobne-ga cvetja. Poleg sadik bomo pro-dajali tudi vse vrste vrtnega oro-dja, gnojil in drugih izdelkov za vrtničarje. Ponudili bomo tudi druge lesne izdelke za prosti čas.

Aktiviranje prodajnega cen-tra je vezano na določene investicije, medtem ko bomo lahko dejavnost urejanja zelenic in par-kov opravljali takoj, ko bomo prejeli naročila. To so tudi opravi-la, ki so podobna tistim, ki so jih delavci delali pred nastankom invalidnosti, torej dela v naravi - neke vrste nega.

Za leto 2001 torej planiramo, da bi bila večina delavcev inva-lidskega podjetja zaposlena, nekaterim bomo poskusili zago-toviti delo vsaj v sezoni, trajno pa bi bila na čakanju samo 2 delav-ca.

**Hvala za pogovor!
Novemu direktorju družbe
GG INPO d.o.o. Leopoldu
Moriju zaželimo uspešno
delo.** ▲

NOV STROJ NA KOROŠKIH CESTAH

PETER CESAR, inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec, KE Slovenj Gradec

Zadnje dni iztekajočega se leta, smo se zbrali s posebnim namenom na Rahtelovem vrhu. Lastnik in gonilna sila podjetja TC Rahtel, Marjan Brezovnik je obogatil svoj strojni in vozni park z novim grederjem. V želji, da bi s strojem dolgo in varno delal, da bi se on sam ter vsi zaposleni v njegovi "firmi" zdravi vračali z dela, je organiziral blagoslov stroja.

Svečani obred je opravil g. Gabrijel Knez, župnik iz Starega trga. Po opravljenem obredu, smo posedeli in ob prijatni postrežbi pokramljali v prijetnem lokalu TC Rahtel.

Marjan je eden izmed podjet-nih bratov Brezovnik, ki se vsak zase in po potrebi tudi v sode-lovanju ukvarjajo z izvajanjem vseh vrst nizkih gradenj, vzdrže-vanjem tako gozdnih kot lokalnih cest, z izkopi in prevozi vseh vrst materiala.

Poleg naštetega se ukvarja še s stojnim vzdrževanjem cestnih brežin in najbolj nevhvalnim delom - vzdrževanjem cest v zim-

Slovesnosti ob žegnanju novega grederja BOMAG so se udeležili poleg domačih tudi sodelavci in prijatelji. Foto Peter Cesar

skih mesecih. Da bi delo še kvali-tetneje opravljali, je enega od gre-derjev nadomestil s popolnoma

novim strojem znamke BOMAG. Naj ta in vsi ostali stroji dobro služijo svojemu namenu (in last-

niku), tako da bi se upravljalci zadovoljni vračali z napornega in nevarnega dela. ▲

ZARAŠČANJE KMETIJSKIH POVRŠIN V REVIRJU KOZJAK

MATJAŽ KONEČNIK, inž. gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Gozd je že v pradavnini služil človeku. Sprva je človek v njem dobival hrano, nabiral gozdne sadeže, kasneje ga je krčil in pridobival obdelovalno zemljo. Izoblikoval je značilno strukturo gozdne posesti, ki se je ohranila vse do danes. Značilnost koroške krajine je tipična oblika poselitve s celki. Celki so kmečke posesti, za katere je značilno, da je zemljišče v enem kosu.

Celke, kot praviloma našo najmlajšo naseljeno plast, namreč smatramo kot nekakšne poselitvene plombe, s katerimi si je zemljiški gospod koloniziral neposeljene, negozdne in gorate dele svoje posesti, z namenom, da bi si povečal dohodek. Nastali so predvsem v času, ko je zaradi agrarne prenaseljenosti že zmanjkovalo za kmetovanje primernih zemljišč, to je zlasti v času XII-XV. stoletja, pa tudi kasneje (Anko 1982).

Revir Kozjak obsegata dve gozdnogospodarski enoti s skupno površino 1595,88 ha. To sta gozdno - gospodarski enoti Mislinja in Kozjak. Gozdnogospodarska enota Mislinja leži na južnem delu Pohorja od nadmorske višine 570 metrov do nadmorske višine 1240 metrov. Velikost gozdnogospodarske enote v revirju Kozjak je 513,24 ha. Značilno podobo reliefu daje visok in blago zaobljen pohorski greben.

Gozdnogospodarska enota Kozjak zajema jugovzhodni del Karavank. Poteka od nadmorske višine 460 metrov pa do nadmorske višine 1182 metrov, kjer je tudi najvišji del Paškega Kozjaka. Gozdnogospodarska enota Kozjak je velika 1036,11 ha. Značilnost te enote je v močni orografski, hidrološki in geološki razgibanosti. Paški Kozjak je izrazito dolg greben, ki poteka v smeri vzhod-zahod. Greben je po vsej dolžini približno enake višine.

Za revir Kozjak je značilna relativno visoka gozdnatost (65 %), kjer prevladujejo gozdovi iglavcev (72 %). Gozdovi so v zasebni lasti in tvorijo skupaj s kmetijskimi površinami za to območje značilno obliko celkov,

Zaraščanje kmetijskih površin.

Foto Matjaž Konečnik

saj je kar 80 % kmetij zaokroženih celot v enem kosu.

V zadnjih letih so se dogajale v našem prostoru hitre spremembe (zaraščanje negozdnih površin). Te spremembe se odražajo tudi pri socialnih in ekonomskih razmerah na kmetijah. Vse to se kaže v zaraščanju kmetijskih površin, ponekod kar celih kmetij, kar je posledica odhoda lastnika, bodisi na lažje dostopne predele, kjer z manj dela in truda zagotovi sebi in svoji družini preživetje, ali pa se mlajše družine preselijo v mesta in si svoj življenjski minimum zagotovijo na lažji in bolj enostaven način. Kam nas bo to pripeljalo! Morali bi biti zaskrbljeni in bolj pozorni na to dogajanje. V naši zelo gozdnati krajini pa bomo v bodoče rabili več zdravih kmetijskih površin (na primernih zaraslih negozdnih površinah), ki jih bomo potrebovali za pridelavo zdrave, na biološki način pridelane hrane, ki nam bo omogočila nadaljni razvoj kraja kot tudi celotne pokrajine. Zavedati se moramo, da se na zapuščeni zemlji čez nekaj časa ne bo več kmetovalo. Nove krčitve pa so dragi in zahtevni posegi. Po podatkih se je v revirju v zadnjih desetletjih ocenjeno zaraslo že okrog 60 ha kmetijskih zemljišč, predvsem travnikov in pašnikov.

Kmetovanje se najpogosteje opušta na strmih in težje dostopnih predelih. Veliko pri tem vpliva tudi velikost posesti. Če primerjamo gozdnogospodarski enoti Mislinja in Kozjak, opazimo, da je zaraščanje kmetijskih površin v enoti Mislinja minimalno. Te kmetije so po površini večje, njihove orografske in klimatske razmere so nekoliko ugodnejše, saj se njihov rezultat v povprečju kaže v intenzivnejši proizvodnji mleka in mesa. Kmetije so bolj obdelane, zaraščajočih površin je zato manj, razen seveda v kakšnih bolj težavnih in odmaknjenih terenih, kjer strojna obdelava ni možna ali pa je nevarna.

Na drugi strani pa je gozdnogospodarska enota Kozjak že po svojih reliefnih in klimatskih razlikah čisto drugačna. Razumljivo je, da je na takšnih terenih z redkimi izjemami, intenzivno kmetovanje težje, poleg tega pa so te kmetije v povprečju po velikosti manjše. Tukaj pa se opaža večje zaraščanje kmetijskih površin, celo vse površine na teh kmetijah na veliko "požira" gozd. Narave seveda ne zanima ravnanje človeka, razumljivo je, da hoče tisto kar se ji je pred stoletji vzelo, nazaj. Vprašanje pa je, kaj vse bo pri tem izgubil še obstoječi življenjski na Kozjaku, ki ponekod še vstaja in se bori z naravnimi silami. Četudi je gozd velika dobrina, bi morali z omejevanjem zaraščanja poskrbeti za skladnejši in kulturni izgled krajine.

Škoda pa je, da bodo nekdanje žive poljane, polne smeha otrok, ljudi, ki so v teh krajih preživljali sebe in svoje družine, sčasoma zamrle. Kaj ni že čas, da bi tudi država lahko s svojo malho pomahala v te odročne kraje in obudila novo upanje v novo življenje.

Želim, da se bodo obstoječe kmetije obnavljale z novo močjo in z biološkim načinom pridelave hrane storile korak k boljši prihodnosti. Napake, ki jih je naredilo človeštvo s svojim nebrzdanim divjanjem in uničevanjem vsega, kar se nam ne dopade, bomo morali odpraviti sami, pa če to hočemo ali ne. Vsak pri sebi pa mora razmisliti kaj bo izgubil kot posameznik in kot celotna družba.

Narava bo slej ko prej, tako ali tako naredila po svoje, brez naše volje, saj so ekološke posledice onesnaževanja vidne že vsepovsod.

Napake, ki jih je naredil človek s pohlepnim izkoriščanjem narave in poseganjem v njene zakonitosti, bo potrebno odpravljati takoj, kot to počnejo v razvitih državah, s katerimi se tako radi primerjamo, ki pa imajo za odpravo posledic tudi več denarnih sredstev.

Delajmo torej tako kot pravi pregovor: »Enostavneje je preprečiti kot zdraviti«, učinkovito in z manjšimi stroški. ▲

NA ZAJSNIKOVI KMETIJI

ALEKSANDRA ROŽIČ, prof. razrednega pouka

Gospodar Oto je o strojih res veliko vedel.

Foto Aleksandra Rožič ▲ ▼

Dedek je zares veliko vedel o čebelah

Primož in babica sta se pri plesu lepo ujela ▲ ▼ Med, to pa to ...

Učenci in učiteljci razredne stopnje podružnične osnovne šole Ojstrica smo naravoslovni dan z naslovom Življenje na kmetiji pozimi, preživeli na Zajnsnikovi kmetiji na Ojstrici.

Idejo smo dobili pri pouku spoznavanja družbe, ko smo se pogovarjali o življenju in delu na kmetiji. Hitro smo ugotovili, da gre za temo, o kateri učenci veliko vedo. Povsem sproščeno smo klepetali, radi so pripovedovali in kar je še pomembneje – pogovor je bil sad njihovih bogatih izkušenj. Tudi pri izbiri kmetije, kjer naj bi naš naravoslovni dan potekal, ni bilo nobenega posebnega dvoma. Izbrali smo Zajnsnikovo kmetijo. Veliko je bilo vzrokov za to, še več pa želja in idej za ogled. Skupaj smo si morali zastaviti le še podrobnejše cilje.

Na kmetiji so nas zelo lepo sprejeli. Gospodar Oto in gospodinja Majda sta nas pričakala na hišnem pragu. Pogovor, poln pričakovanih in idej je hitro stekel.

V prijetno topli kuhinji je bilo že vse pripravljeno za peko kruha. Gospodinja je primesila in med tem odgovarjala na naša vprašanja. Gospodar Oto je prisedel in nam predstavil kmetijo skozi čas. Tudi o načrtih za prihodnost smo ga povprašali. »Če

bo zdravje, bo vse!« je z vso resnostjo odgovoril. Med tem, ko je kruh vzhajal, nas je popeljal po kmetiji, nas seznanil z gospodarskimi poslopji in s stroji, ki jih na kmetiji prav gotovo ne manjka.

Obiskali smo tudi babico in dedka, ki sta pripovedovala o čebelah in čebelarstvu, o dogodkih iz preteklosti, o času, ki je tako hitro minil in še o marsičem je stekla beseda. Tudi harmonika je zaigrala, skupaj smo zapeli in celo zaplesali.

Preživeli smo zares čudovit in nepozaben dan.

Družini Čeru se najlepše zahvaljujemo.

Učenci so svoje vtise opisali takole:

Dedek nam je zaigral na harmoniko, ki je bila stara sto sedemindvajset let. Tudi meni jo je dal, da sem zaigral. Bilo je zares čudovito.

Primož, 5.r.

Na kmetiji pri Zajnsniku je zares lepo. Videli smo zelo veliko reči. Janja, 3.r.

Obiskali smo tudi babico in dedka. Deda nam je povedal nekaj besed o čebelah. Babica pa nam je delila bonbone.

Rok, 5.r.

Gospodinja nam je postregla z zelo dobro malico.

Patricia, 1.r.

Bilo je lepo in zelo zanimivo. Pred hišo smo se sezuli in šli v kuhinjo. Najprej nam je gospodarjeva žena pokazala, kako se zamesi kruh. Nato ga je dala v peč. Medtem, ko se je kruh pekel, smo gospodarja spraševali o prednikih, o kmetiji, ... Potem smo šli na obisk še k babici in dedku. Dedka smo spraševali o čebelnjaku. Zaigral nam je tudi na harmoniko, ki je bila že prava starina, a je še kljub temu dobro igrala. Bili smo radovedni in smo šli pogledat stroje. Na skednju sta bila dva velika traktorja in Rasant. Lahko smo šli na traktorja. Videlo se je, da gospodar lepo skrbi za stroje, saj so bili še kot novi. Nazadnje smo šli še v hlev, potem pa smo se vrnili nazaj v hišo. Postregli so nam s kumaricami, salamami in z zelo dobrim kruhom. Vsi so bili zelo prijazni in gostoljubni. Bilo je zares zelo lepo. Tomaz, 4.r.

In še spominska fotografija za spomin.

MINISTER ZA PROMET JAKOB PRESEČNIK V MISLINJI

FRANC JURAČ

Minister za promet Jakob Presečnik je obiskal občino Mislinja, kjer so ga predstavniki občine seznanili s cestno problematiko na Koroškem, zlasti pa v občini Mislinja.

Minister za promet Jakob Presečnik

Ob obsku je minister najprej predstavil predvidene državne naložbe v cestno infrastrukturo, vendar načrti že sedaj kažejo, da na koroških cestah ne bo bistvenih novosti. Župan občine Mislinja in predsednik sveta koroške regije Mirko Grešovnik je minis-

◀▲ Foto Franc Jurač

tra seznanil s koroško cestno problematiko, ki jo zaznamujejo slabe lokalne in gozdne ceste, vzdrževanje samo pa močno obremenjuje občinske proračune. Po besedah Mirka Grešovnika je za Koroško najpomembnejša hitrejša povezava z avtocesto, do priprave projektov o povezavi Koroške z osrednjo Slovenijo pa bi bila ključna ureditev še vedno nevarnega mislinjskega klanca.

Po besedah ministra Presečnika še vedno poteka usklajeva-

nje postavk letošnjega proračuna, zato predvidenih naložb ni mogoče dokončno opredeliti. Pri tem pa je povedal, da sedanji dogovori kažejo, da bo s proračunskimi sredstvi možno zaključiti le lanske projekte. Kot je povedal minister za promet Jakob Presečnik je za letos predvideno sofinanciranje gradnje radeljske obvoznice, dokončna ureditev izogibaljšča za tovornjake pod Mislinjskim klancem. Ob tem načrtujejo tudi gradnjo

pločnika in kolesarske steze. Ob vprašanju kakšna usoda čaka gozdnokamionske ceste pa minister ni dal kakšnega obetavnega odgovora. Zaradi slabe zastopanosti koroških projektov v državnem proračunu je minister predsedniku koroškega regijskega sveta Mirku Grešovniku predlagal, naj bodo občine čimbolj dejavne in povezane, saj si lahko samo na ta način izborijo ustrezen status v dolgoročnem državnem prostorskem načrtu. ▲

IDA ROBNIK

Na prvi seji sveta območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Slovenj Gradec, ki je bila 30. januarja 2001 v Slovenj Gradcu, so člani analizirali rezultate volitev, sprejeli poslovnik dela sveta, izvolili za predsednika sveta območne enote Andreja Presečnika in za podpredsednika Petra Popiča ter se seznanili s programom dela sveta. Seje se je udeležil tudi predsednik KGZ Slovenije Peter Vrisk in vodja območne enote zbornice Slovenj Gradec Jože Pratnekar.

Prva seja sveta območne enote KGZS Slovenj Gradec

▲ ▼ Foto Franc Jurač

Razprava pa se je razvila v drugem delu seje, ko so se svetnikom pridružili ostali vabljeni, med njimi predstavniki občin, zadrug in drugi, ki so nanizali številne probleme, ki bremenijo kmete in kmetijstvo.

Območna enota KGZ pokriva 21 občin in 6 upravnih enot od Solčave v zgornji Savinjski dolini do Dravske doline občine Ribnica na Pohorju; med občinami sta dve mestni, t.j. Velenje in Slovenj Gradec ter 2 območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije. Razmere na področju kmetijstva so na tem območju sorazmerno težke; hribovske kmetije, precejšnja razdrobljenost zemljišč, ekstremne višinske razmere, dve izraziti območji ekološkega onesnaženja okolja (Šaleška in mežiška dolina).

"Delo KGZ ni samo svetovanje kmetom, kmetijskim organizacijam pri pridelavi hrane, ampak je tudi skrb za ohranjanje in razvoj podeželja", je v uvodu dejal predsednik KGZS Peter Vrisk ter v nadaljevanju poudaril, kako pomembno je in bo v bodoče sodelovanje občin oziroma regijskih svetov s KGZ. To bo še posebej izrazito, ko bo potrebno financirati določene regijske projekte.

KGZS je največja nevladna organizacija s 177.000 člani fizičnih oseb in ca 1000 prav-

Peter Vrisk, predsednik KGZ Slovenije

nih oseb. V svoji organizaciji ima velik strokovni potencial, od kmetijske svetovalne službe, službe kontrole in selekcije, prizadeva pa si pridobiti še svetovalce za področje gozdarstva.

Vodja območne enote zbornice Jože Pratnekar je predstavil problematiko območja, kot je vzdrževanje gozdnih cest, ki jih je samo v slovenjegraškem gozdnogospodarskem območju ca 2000, vprašanja sredstev za razpise, prekompliciranih postopkov za pridobitev subvencij, tržnega reda za mleko in govejo živino, ekološkega kmetovanja v Zgornji Mežiški dolini zaradi onesnaženega okolja, kreditne politike, klavnice v Otiškem vrhu, klanja živine na domu, itd, kar bo

delovno področje zbornice, sodelovanje pa pričakuje tudi od županov in drugih kmetijskih in gozdarskih organizacij v območju.

V nadaljevanju so posamezni člani sveta predstavili problematiko na posameznih področjih dejavnosti in tudi predlagali določene rešitve. Jože Marovšek je govoril o organiziranosti pri pitanju goved, ekonomiki v zvezi s tem in BSE kot največjem problemu pri prirerji in prodaji goveje živine. Predlagal je tržni red za govedo, da bi se izvajala sledljivost govejega mesa in mesnih izdelkov ter da bi zbornica postavila zahtevo kmetijskemu ministrtvu za izplačilo subvencij mesečno, da nameni sredstva za promocijo slovenskega govejega mesa in da pri tem s sredstvi pomagajo tudi občine. Predlagal je tudi, da bi rejci začeli postopek za uvedbo certifikata o zdravi prirerji govejega mesa. Štefan Strekelj je opozoril na komplicirane postopke pri urejanju določenih projektov kot so kmečki turizem in o problematiki klanja doma; Mirko Tovšak je menil, da morajo zadruge nastopiti organizirano na trgu, govoril je o problematiki odkupa in cen mleka, predvsem na hribovskih predelih, kjer predpisi zahtevajo posebne

organizacijske pogoje za tiste, ki prevažajo mleko.

Prisotni so izrazili še veliko konkretnih problemov in tudi predlogov rešitev le-teh. Razočarani so bili, da se je sestanka udeležilo tako malo predstavnikov občin, saj pričakujejo ravno od teh lokalnih skupnosti precejšnjo pomoč, tudi finančno. Sicer je bilo iz razprave lahko razbrati, da v določenih občinah problemom kmetijstva posvečajo nekoliko več pozornosti, da preko odborov, ki so jih formirali rešujejo določene probleme, vendar večina za to področje dejavnosti sedaj nameni zelo malo denarja. Med prisotnimi župani je bil tudi župan občine Podvelka Anton Kovše, ki je z obžalovanjem povedal, da iz proračuna občina ne dobi niti tolarja za kmetijstvo, kljub temu pa nameni nekaj malega za izobraževanje, osemenjevanje in čebelarstvo.

Podprli so tudi mnenje Jožeta Jeromla, da je nujno potrebno v okviru KGZ organizirati službo za področje gozdarstva, ki bo lastnikom pomagala reševati gozdarske probleme.

Ob zaključku je vsa postavljena vprašanja razgradil še predsednik KGZS Peter Vrisk in poudaril, da bodo le-ta prednostne naloge zbornice. ▲

BOLEZEN NORIH KRAV - STANJA, NEJASNOSTI, UKREPI IN VPRAŠANJA

VETERINA

Mag. EDVARD OSRAJNIK, dr.vet.med.

Med izzive, ki sem jih in jih doživljam, prištevam še nedavne- ga, ko me je vaš gozdar pozval, naj napišem nekaj o tej problema- tiki v našo revijo.

V želji za razumevanje zapisanega za širši krog bralcev izločam iz pisanja vse tiste strokovne izraze, ki jih je možno izločiti, da vsebina ostane na strokovnem nivoju. Sočasno pa moram izjaviti, da se strokovna odkritja v zvezi s tem problemom ter informacije že odkritih zadev odvijajo s tako naglico, da se lahko zgodi, da bodo do časa objave tega članka ugotovljene nove strokovne ugotovitve, ki bodo anulirale določene dosedanje. Zakaj toliko pozornosti temu problemu, pa je iskati v predvidevanjih "črnogledov" (Anglija), da lahko pričakujemo obolevnost pri več tisočih ljudeh.

Bolezen, katere ime zapisujemo s kratiko BSE (bovina spongiformna encefalopatija), je bolezen goved - bolezen norih krav, pri kateri so poškodbe povzročene na možganih. Bolezen je bila opisana leta 1838. V skupino, ki povzročajo podobne poškodbe možgan pri živalih in človeku prištevajo več oblik bolezni z različnimi imeni s skupno oznako - prionske bolezni živali in ljudi. Ena izmed takih bolezni človeka je nova oblika Creutzfeldt - Jakobova bolezen, nvCJD, odkrita 1993 leta, za katero zboli človek in bi naj izvirala od BSE - bolezni norih krav. Obe sta bili že opisani v prejšnjih številkah te revije.

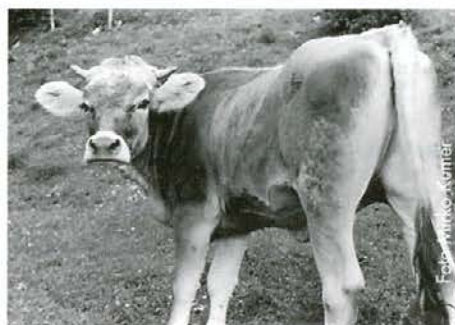
Poleg navedenih so poznane še (pri živalih):

- Praskavec (Scrapie), opisan 1732 leta, obolevajo ovce in koze, v letu 1936 pa je opisano, da je bolezen prenosljiva, prav tako pa v letu 1953 opiše strokovnjak, da ni posredi običajen virus;

- Prenosljiva spongiformna encefalopatija (TME), opisana 1965 leta in za njo obolevajo nerci - minki, ki pa je bila odkrita že v letu 1947, v Minnesoti in Wisconsinu v ZDA, kjer so ugotovili, da so zboleli nerci za tem, ko so se hranili z obolelimi ovcami oziroma kravami;

- Bolezen kroničnega hiranja divjadi (CWD), opisana 1900, za njo obolevajo jeleni (velikouhasti in drugi jeleni - Cervidi) in več vrst južnoafriških in arabskih antilop ter drugih prežvekovalcev;

- Za Spongiformno encefalopatijo mačk

Zdravo domače govedo slikano leta 1959

(FSE), opisano 1990 leta, za njo obolevajo mačke, je v letu 1994 ugotovljeno, da je prenosljiva. Ugotovljeno je tudi, da zbolevalo tudi divje mačke, kot na primer gepard in puma. Bolezen pa je po oceni strokovnjakov prenesena na mačke s klavičnimi odpadki za BSE obolelih krav;

- Encefalopatije eksotičnih parklarjev ali bolezni živali v živalskih vrtovih (EUE), opisna 1991, za katero zbolijo različne vrste gazel in drugi, s tem, da so tu omenjeni tudi oboleli noji.

V skupino bolezni, za katerimi zboli človek, pa prištevajo, poleg že navedene (nove variante) nvCJD, še:

- Creutzfeldt - Jakobova bolezen (CJD), ki je bila opisana leta 1920 in 1921;

- Gerstman - Strausler - Scheinker sindrom (GSS), ki je bila opisana 1936 leta;

- Kuru bolezen, opisana je bila leta 1957 in

- bolezen z imenom Usodna familiarna nespečnost (FFI), ki je bila opisana leta 1986.

Znano je še več bolezni z različnimi imeni, ki poškodujejo možgane, živčni sistem in prizadenejo psiho oziroma povzročajo spremembe obnašanja (npr. steklina), vendar so poškodbe na prizadetem organu - možganih ali na drugih delih živčnega sistema povsem drugačne, povzročitelji bolezni pa specifični ter znani.

Vsem zgoraj navedenim boleznim pa je skupno to, da so poškodbe na možganih zelo podobne (gobaste oblike). Dokazano je, da so bolezni prenosljive z živali na žival in pri tem nastajajo v celicah, predvsem živčnih, bolezenske prionske beljakovine (PRIONI), se tu kopičijo in povzročajo značilne spremembe v celicah in na živčnem sistemu. Zato kažejo preiskovane rezine možgan obolelih mrtvih živali - ovac, goved, nercov in tudi človeka uniformiran - karakterističen izgled. Zaradi možnosti prenosa bolezni iz živali na žival ter verjetno na človeka so dobile opisane bolezni še skupno ime Prenosne spongiformne encefalopatije (TSE).

Po strokovnih sklepanjih, preizkusih in možnostih, je bolezen norih krav (BSE) danes ne samo zdravstveni problem pri živalih in

človeku, ampak tudi velik ekonomski problem. Bolezen se je v Evropi razširila v tako širokem razmahu, zaradi koriščenja živalskih beljakovin kot dodatkov v obliki mesno kostne moke, ki je vsebovala povzročitelja bolezni, h krmilom za potrebe visokoproduktivnih govejih čred, predvsem za pridelavo mleka. Mesno kostna moka pa je po oceni poznavalcev razmeroma bila izdelana iz organov oziroma teles obolelih živali, ki so zbolele bodisi za boleznijo Praskavec ali za boleznijo norih krav (BSE). Prav tako je dokazano, da se opisani bolezni (Praskavec, BSE) lahko prenašata tudi z drugimi načini in sredstvi, kjer so prisotni v čredah povzročitelji navedenih bolezni, imenovani "spremenjeni prioni". Oblike prenosa kuživa se lahko odvijajo na različne načine, katerih način prenosa sedaj še ni dokončen (injekcije, transfuzije, transplantacije - prenos živih tkiv na drugo telo, porodi, porodne tekočine, prenos na potomce - dedovanje, uživanje živalskih delov - različnih organov (hrbtenjače, oči, možganov, vranice, bezgavk, žlez, črevesja, itd.). Možnost prenosa kuživa s skeletnimi mišicami - mesom, mlekom, semenom, maščobnim tkivom in krvjo, do sedaj ni dokazana, vendar preiskave še potekajo.

V obdobju, za katerega lahko poročamo, je bilo zaznano večje število obolenj za BSE pri živalih v Veliki Britaniji in v drugih državah. Skupno je bilo evidentirano v Združenem Kraljestvu Anglije (do konca 2000), po nam razpoložljivih podatkih, 180 501 primerov za BSE obolelih goved. Med države, kjer je bila bolezen že ugotovljena prištevamo še Irsko, Portugalsko, Švico, Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Nemčijo, Dansko, Luksenburg, Španijo, Italijo, Lichenstein, Kanado, Falklandske otoke, Oman. Ne dolgo tega je bil postavljen sum za obolelo žival iz Avstrije, kar pa je bilo z dodatno preiskavo ovrženo.

Predpisani preventivni ukrepi, ki jih je veterinarska služba v Republiki Sloveniji pričela izvajati v letu 1996 zaradi preprečevanja vnosa bolezni in varovanja zdravja potrošnikov, so se nanašali na prepoved uvoza živali, mesa, mesnih izdelkov, živalskih tkiv sesalcev, mesno kostne moke in drugo iz dežel, kjer je bila bolezen BSE že ugotovljena. V tem času je že prepovedana uporaba določenih tkiv za prehrano ljudi in sicer: govejih možganov, hrbtenjače, vranice, priželjca, črevesja, limfatičnega tkiva govedi, ki so bila rojena pred 1. 9. 1996. Organi živali, ki so bila rojena po tem času, niso bili prepovedani za prehranske namene.

V tem obdobju morajo ob uvozu goved k nam veterinarske službe iz dežel uvoza pisno

potrditi na izvoznih dokumentih (za goveje pitance in klavne živali ter plemenske živali), da je v državi izvoznici prepovedano krmiljenje goved z mesno kostno moko ali s tkivi sesalcev ter da v kraju oziroma okolici, od koder izvirajo navedene živali, v zadnjih šestih letih ni bilo primera BSE in da so živali mlajše od 30 mesecev. Ti predpisani ukrepi so se s 1. 12. 2000 dopolnili z obveznostmi o nadaljnjih prepovedih uvoza goved, govejega mesa, izdelkov, surovin še iz dežel, kjer se je pojavila bolezen na novo. Naši rejci goved pa so od 2. 12. 2000 dalje dolžni s pisno izjavo podati na Zdravstveno spričevalo pisno zagotovilo, da žival s tega spričevala, ki gre v klanje, ni bila krmljena z mesno kostno moko.

Veterinarska inšpekcijska služba v klavnici je dolžna zagotoviti, da se izločijo iz prehrane vsi rizični organi (SRM), oziroma teli telesa, kot so

- pri govedu: glava (razen jezika), hrbtenjača, vranica, priželjic, celo črevo, vidno limfatično tkivo - žleze, bezgavke;
- pri prašičih, ki so težji od 30 kg se mora neškodljivo odstraniti možgane in hrbtenjačo;
- pri ovcah, težjih od 20 kg se mora neškodljivo odstraniti glavo, hrbtenjačo in vidne bezgavke, vranico je treba odstraniti pri ovcah vseh starosti in tudi pri kozah.

Od 1. 1. 2001 dalje je obvezna preiskava možgan vseh zaklanih goved, starejših od 30 mesecev. Ta ukrep je trenutno časovno omejen in se bo izvajal za obdobje šestih mesecev. Pokazatelji za izvajanje nadaljnjih ukrepov bodo po tem roku znani. Informacija (Nemčija), da je bilo obolelo govedo staro 28 mesecev govori o tem, da bo starostno obdobje živali za izvajanje preiskav, po vsej verjetnosti tudi pri nas, znižano od 30 mese-

cev na manj. Če zaklana žival po tej starosti ni testirana na TSE oziroma, če se predpisana preiskava možgan in podaljšane hrbtenjače ni izvedla, je meso take živali obvezno oceniti kot neustrezno - neprimerno za prehrano ljudi.

Vse opisane ukrepe ocenjujemo kot pozitivna zagotovila za zavarovanje zdravja človeka in za preprečevanje širjenja bolezni TSE. Po dosedanjih izkušnjah so osnova za zagotavljanje zdrave črede prenehanje krmiljenja živali z ostanki živalskih teles v kakršni koli obliki, kar je že bilo prepovedano s predpisi. Nadalje je nujna sprememba v načinu reje - izolacija rej. Ostane še vrsta vprašanj, ki se nanašajo na še tako neugodno stanje rej goved oziroma dohodkovno stanje kmetov, ki so vezani na tovrstno proizvodnjo.

Finančne obremenitve, ki so zaradi izvajanja preventivnih ukrepov zajele celotno področje od reje, klanja, predelave do neškodljivega odstranjevanja ostankov živalskega izvora, so neprecenljive. Sedanja vrednost tovrstne kmetijske pridelave je s tem razvrednotena. Stroški za vse vrste ukrepov za varovanje zdravja in življenj človeka pa niso in ne smejo biti merljivi.

Nove tehnologije rej, pridelava krme in krmiljenja se bodo morale dodelati, spremeniti ali vrniti na tehnološko raven iz preteklosti. Lastna pridelava krme in obnova ter koriščenje nekoč že korščenih pašnih površin, reja juncev in volov so faktorji in osnove za zagotavljanje manj rizičnih rej. Prekinitve uvoza klavnih in živih - plemenskih živali iz manj znanih, oziroma rizičnih območij Evrope, sta nadaljna faktorja, ki nam bosta, v kolikor že ni prepozno, zagotavljala v določeni meri, po dosedaj uporab-

ljenih hipotezah, nadaljnje stanje brez okužb z boleznijo BSE v naših rejah.

Sedanje stanje na Koroškem, zaradi prekinitve klanja v klavnici Otiški vrh, je po moji oceni poseben moment, ki je lokalno še razvrednotil živinorejsko dejavnost. Morda se motim, to vedo kreatorji ekonomike in planerji kmetijske proizvodnje s tega območja.

Vsa zagotovila, ki jih bo morala dati ali zagotavljati naša dežela s področja zagotavljanja varnosti živil živalskega izvora nam, obiskovalcem ali prebivalcem bodoče Evrope, bo možno dati le v primeru legalne, nadzirane, sledljive in strokovno ter zakonito izvajane tovrstne proizvodnje. Zagotavljanje oziroma jamčenje, da so živila živalskega izvora varna, se v primeru Evrope nanaša na vsa živila, tudi tista - pridelana doma, ki jih jemo mi in otroci doma.

Zakaj izrecno navajam otroci? Na to vprašanje sem dobil odgovor od strokovnjaka z Bavarske, ko mi je odgovoril, da si mi - odrasli lahko izberemo hrano za sebe, kakršno koli in karkoli si zaželimo, otroci pa niso sposobni izbirati sami (prav tako prizadeti, onemogli, bolniki) in jim lahko nudimo le to, kar je dovoljeno in v skladu s predpisi ali normativi. Enako velja za živila, ki se prodajo, ne glede na vrsto kupca.

V naših predpisih opisan primer ni tako definiran. Obveznosti v predpisih iz tega področja so pri nas liberalnejše, zato iz vsebine 16. točke, 3. člena Pravilnika o veterinarsko - sanitarnem nadzoru živilskih obratov, veterinarsko - sanitarnih pregledih ter o pogojih zdravstvene ustreznosti živil in surovin živalskega izvora (Ur.list RS, št. 100-4777/1999), te obveznosti, glede otrok, ne moremo razbrati. ▲

KMEČKE ŽENE PREGLEDALE SVOJE DELO

FRANC JURAČ

Za spomin pa posnetek članic društva kmetic Mislinjke doline

Foto Franc Jurač

Na rednem letnem občnem zboru so se zbrale tudi žene društva kmetic Mislinjske doline. Letos se jih je zbralo kar preko sto.

Na občnem zboru so kritično pregledale svojo enoletno delo, iz skrbno pripravljenih poročil pa je bilo razbrati, da so bile kmečke žene v lanskem letu izredno aktivne in delovne. Razni tečaji v zimskih mesecih so bili dobro obiskani, uspešno pa je bilo tudi sodelovanje na raznih razstavah, zlasti na Ptuj, ko so razstavljale kmečke dobrote in zanje prejele tudi priznanja. Kot nam je povedala predsednica društva kmetic Mislinjske doline Majda Sinreih, so si podoben program dela zadale tudi za letos in utpajo, da ga bodo s skupnimi močmi tudi uspešno realizirali. ▲

UVOD:

Z uvajanjem sistema kakovosti po standardu ISO 9002, ki je trajalo leto dni, smo pričeli v januarju leta 2000.

Pred začetkom in med samim izvajanjem so bile izvedene naslednje aktivnosti:

Imenovali smo Svet za kakovost upravne enote, katerega sestavljamo vodje oddelkov, skrbnik sistema, pomočnik skrbnika sistema kakovosti in načelnik upravne enote.

Izvedli smo več izobraževanj za zaposlene, na katerih smo jih seznanili z temeljnimi cilji izgradnje sistema kakovosti.

Izvedli smo anketo o zadovoljstvu strank z našimi storitvami.

Izdali smo kodeks obnašanja zaposlenih.

Trije zaposleni so se udeležili izobraževanja za notranje presojevalce.

Zaposlene smo pritegnili k izgradnji sistema in jih sprotno seznanjali s potekom izvajanja med izgradnjo in z uvajanjem sistema kakovosti.

CILJI IZGRADNJE SISTEMA

Kaj je nas vodilo, da smo se odločili za izgradnjo tega sistema vodenja?

Razlogi so bili sledeči:

Ves čas obstoja UE smo si prizadevali, da bi izboljšali kakovost našega dela. Tako smo pričeli razmišljati o dejavnikih, ki vplivajo na kakovost našega dela.

Z uvajanjem sistema smo želeli doseči temeljne cilje, to pa so:

- povečati zadovoljstvo strank,
- povečati zadovoljstvo zaposlenih,
- izboljšati uspešnost in učinkovitost,
- obvladati stroške in
- izboljšati preglednost delovanja.

Navedene cilje smo lahko dosegli z boljšim informiranjem strank, korektnim odnosom do strank, z izobraževanjem zaposlenih in skrajševanjem rokov reševanja zadev.

Pri tem nam je sistem kakovosti v skladu z standardom ISO 9002

služil kot orodje, ki pripomore k celovitemu obvladovanju poslovanja, izboljševanju učinkovitosti ter sistematičnemu spremljanju zadovoljstva strank in zaposlenih.

Poleg tega pa je to za nas predstavljalo svojevrsten izziv v preverjanju kakovosti našega dela z mednarodnim standardom in spoznavanje novih izzivov uprave v prihodnosti.

DOKUMENTACIJA SISTEMA KAKOVOSTI
Dokumentacija sistema kakovosti je razdeljena na tri nivoje.

Prvi, najvišji nivo, predstavlja poslovnik kakovosti, ki opredeljuje sistem kakovosti.

Drugi nivo dokumentacije predstavljajo organizacijski predpisi (skupaj jih je 17), ki opredeljujejo način izvajanja sistema kakovosti.

Tretji nivo so delovna navodila (skupaj jih je 164), v katerih so opisani postopki in ki predstavljajo konkretna navodila za delo.

Na vso navedeno dokumentacijo sistema pa vplivajo standardi in zakoni. To se med seboj prepleta tako, da so k posameznemu poglavju poslovnika (skupaj jih je 20), kot referenčni dokumenti navedeni zakoni, pravilniki in drugi predpisi.

Pri tem pa je upoštevano dejstvo, da je celotna dokumentacija sistema kakovosti podrejena zakonodaji.

NAČIN DELOVANJA SISTEMA

Sistem kakovosti, ki smo ga uvedli deluje na načelu Demingovega kroga.

To pomeni, da deluje po načelu štirih faz, in sicer:

- načrtovanja,
- izvajanja,
- preverjanja in
- ukrepanja.

Faze pa se zatem zopet ponovijo.

V fazi načrtovanja smo opredelili vizijo kakovosti, postavili strateške cilje in naredili dokumentacijo sistema.

Ko se je Demingov krog pričel vrteti, smo pričeli z izvajanjem aktivnosti. V to fazo je bilo vključeno izobraževanje zaposlenih ter uvajanje sistema kakovosti.

V fazi preverjanja smo z notranjimi presojami preverjali delovanje in skladnost delovanja sistema.

V naslednji fazi smo ukrepali na osnovi ugotovitev notranjih presoj, zatem pa zopet pristopili k načrtovanju izboljšav.

Celovito obvladovanje kakovosti v bistvu ni nikoli končano delo, pa je perpetuum mobile v smislu Demingovega kroga.

UČINKI UVAJANJA SISTEMA KAKOVOSTI

Sistem kakovosti, ki smo ga zgradili, opredeljuje temeljne cilje, ki jih želimo doseči. To so povečanje zadovoljstva strank, povečanje zadovoljstva zaposlenih in večja učinkovitost dela.

V skladu s temi postavljenimi cilji smo izboljšali:

Preglednost poslovanja (jasno je, kdo za kaj odgovarja, kdo je izvajalec, katero dokumentacijo imamo...)

Red (jasno je, kje dobiti dokument, kje in pri kom kaj urediti...)

Systematičnost pri zbiranju podatkov (vemo, kaj smo že naredili, kaj še moramo...)

Obvladovanje procesa (narejena so navodila za delo, opredeljeni postopki, usposabljanje...)

Obvladovanje stroškov (z navedenim se povečuje učinkovitost dela, kar vodi k manjši porabi...)

Poleg tega pa je izboljšano tudi letno planiranje, posebej opredeljeno finančno področje, plan izobraževanja, plan notranjih presoj itd.

Vzpostavljen je sistem merjenja zadovoljstva strank in zaposlenih, vzpostavljen je sistem odgovornosti, tako primarne kot sekundarne vseh zaposlenih.

Uvedeni so letni pogovori z zaposlenimi.

Izboljšalo se je komuniciranje in informiranje med zaposlenimi, saj je uvedena tudi elektronska komunikacija preko oglasne deske in preko diskusijskih baz.

Pridobitev certifikata kakovosti ISO 9002 za nas ne pomeni samo velik uspeh, ampak tudi spodbudo in obveznosti v prihodnosti.

Na koncu bi rad poudaril, da smo sistem kakovosti zgradili sami, to pa nam je uspelo predvsem s sodelovanjem vseh zaposlenih, tako da je pridobitev tega certifikata rezultat angažiranosti vseh delavcev naše upravne enote.

Slovenj Gradec, februar 2001. ▲

DARJA NABERNIK, dipl. psiholog

Kdor hoče videti,
mora gledati s srcem.
Bistvo je očem nevidno.
Antoine De Saint - Exupery,
Mali princ

Za življenje je zelo pomembno, da znamo inteligentnost združiti s čustvi. To pa je ljudem ob rojstvu različno dano, enim več, drugim manj.

Nekoč so mislili, da je pri čustveni inteligenci najpomembnejša genetika. Danes pa je znano, da osebni značaj ne more biti usodno zapečaten. S pravilno vzgojo v družini in šoli lahko dosežemo, da bomo v kasnejšem življenju razumneje obvladovali čustveno življenje.

Razmišljanje o človeški naravi, ki izključuje moč čustev, je močno kratkovidno. Vemo, da so občutki enako pomembni, pogosto celo bolj kot misel. Predaleč smo zapluli s pretiranim poudarjanjem izključno razumske plati življenja, ki je merljivo z inteligentnim kvocientom (IQ), kot edine smiselne vrednote. Ko čustva prevladajo, je inteligentnost brez vsake moči.

V bistvu so vsa čustva spodbude k dejanjem. To nagnjenje je najbolj opazno pri živalih in otrocih, le pri "civiliziranih" odraslih prepogosto naletimo na odklon od prvinskega vzgiba k dejanju, ki odstopa od najbolj pričakovanega odzivanja.

Z vidika delovanja možganov ugotavljamo, da imamo dve vrsti uma, dve različni inteligentnosti; prvega, ki misli in drugega, ki čuti. Obe v osnovi zelo različni veji spoznavanja se med seboj prepletata in oblikujeta naše miselno življenje. Od obeh je odvisno, kako se znajdemo v življenju. V situacijah, kot so: nevarnost, boleča izguba, vztrajno stremenje k cilju kljub frustracijam, ustvarjanje družine in podobno, se prepustimo čustvom, ne ravnamo po razumu. Čustev ne smemo izrivati ter na njihovo mesto postavljati razuma, ampak moramo iskati razumno ravnovesje med obojima. Custvovati moramo inteligentno.

Ugotovljeno je, da ima s šolanjem pridobljena inteligentnost bolj malo opraviti s čustvenostjo. Ljudje z visokim inteligentnim kvocientom so lahko slabi krmarji v svojem osebnem življenju. IQ prispeva komaj dvajset odstotkov dejavnikov, ki so odločilni za

uspeh v življenju, ostalo je prepuščeno drugim dejavnikom. Tisti, ki poznajo svoja čustva in jih znajo uravnati in prepoznajo tudi čustva drugih ter spretno ravnajo z njimi, imajo prednost na vseh življenjskih poljih, tako v ljubezenskih doživljajih ali pri dojetanju nenapisanih pravil, ki so pomembna za uspešnost na organizacijskih področjih življenja.

V vsakdanjem življenju je torej zelo pomembna sposobnost vzdrževanja medsebojnih odnosov. Če je nimamo, se bomo slabše odločali o zadevah, kot so poroka, služba in drugo. Prav zato je potrebno, da otroku že zgodaj privzgojamo osebno inteligentnost. Najpomembnejše je, da poznamo sebe in da smo sposobni urejati čustva tako, da bodo služila nekemu namenu. V medsebojnih odnosih je potrebno, da smo sposobni empatije, to je vživljanja v čustva drugih. Ljudje se pri tem seveda razlikujemo. S primernim trudom lahko izboljšamo pomanjkljivosti na teh področjih.

S pomočjo visoke čustvene inteligentnosti ohranjamo medčloveške odnose, tako v družini kot na delovnem mestu. Potrebno je urjenje v ravnanju s čustvi. pridobljene izkušnje pa moramo ponavljati, da si bomo z njimi lahko pomagali v stresnih in tudi nestresnih situacijah.

Znano je, da je danes zelo veliko zakonskih razvez. Kaj je temu vzrok, se ne da na kratko povedati, veliko pa se razmišlja ravno o prisotnosti čustvene inteligentnosti. Zakonca se premalo zavedata, da vstopata v zvezo vsak iz svojega sveta, ki se razlikujeta po spolu ter po različnih okoljih, iz katerih prihajata.

Fantje in dekleta so v otroštvu prejeli različna navodila, kako naj ravnajo s čustvi. Deklice so pri tem bolj podkovane, saj naj bi starši z njimi več razpravljali o čustvih (razen o jezici), o izražanju le-teh, medtem ko se s sinovi natančneje pogovorijo o vzrokih in posledicah čustvovanja. Skratka, nasprotja v čustveni vzgoji rodi različne spretnosti. Ženske so dovetnejše za empatijo, prav tako je na splošno lažje prebrati čustva z obraza

ženske kot moškega.

V zakonu je pomembno, kako zakonca razpravljata o zaskrbljujočih vprašanjih. Če se preprosto dogovorita o tem, kako bosta izražala svoja razhajanja, sta rešila ključno vprašanje za ohranitev zakona; moški in ženske morajo v približevanju labilnim čustvom najprej premagati prirojene razlike med spoloma.

Zgodnji opozorilni znak, da je zakon v nevarnosti, je ostro kritiziranje zakonca. V zdravem zakonu se mož in žena drug drugemu neobremenjeno pritožita. Prepogosto pritoževanje v razgretem jeznu vzdušju pa je že izraženo v razdiralnem tonu, kot napad na značaj zakonca. Vse skupaj pa se stopnjuje, ko se kritiki pridruži še zaničevanje, to je čustvo z izjemno pogubno močjo. Zaničevanje se zlahka porodi ob jezi; po navadi ni izraženo samo z besedami, temveč tudi z barvo glasu in jeznim izrazom na obrazu. Če se to zgodi občasno, zakon še ne bo propadel. Takšni čustveni izlivi učinkujejo podobno kot kajenje ali visoka vsebnost holesterola v krvi, ki jih štejemmo med rizične povzročitelje srčnih bolezni - čim močnejši in daljši je njihov učinek, tem bolj nevarni so. Odziv na tako ravnanje pa je lahko boj ali beg. Bolj očitien je seveda boj, ker sprosti jezo. Ta način običajno privede do kričanja in brezplodne bitke. Drugi možni način, beg, je lahko bolj poguben, še zlasti če se zakončev umakne v nedostopen molk. Če takšno umikanje preide v navado, je lahko zelo nevarno za ohranitev zdravega razmerja, saj zatre vsako možnost, da bi zakonca zgladila spore skupaj.

Čustva imajo tudi velik vpliv na naše zdravje. Negativna čustva, kot so jeza, anksioznost in depresija so povzročitelji, da smo ljudje bolj dovzetni za veliko bolezni. Pozitivna čustva pa so ne le preventiva proti temu, ampak celo učinkujejo zdravilno, smeh in sreča lahko obrneta potek celo zelo hude bolezni.

Privzgojeno čustvovanje v družini in v šoli ima pomemben vpliv na naše življenje v zrelih letih. Znani so neprimerni načini

starševskega čustvovanja, in sicer popolno zanemarjanje čustev pri otroku, pretirana popustljivost in zaničljiv odnos do otroka ter neposluš za otrokovo čustvovanje.

V prvem primeru starši na otrokova negativna čustva ne odreagirajo, menijo, da bodo sama izvenela. V drugem primeru sicer poskušajo umiriti vsako vznemirjenje, vendar na nepravilen način, z barantanjem in s podkupovanjem. V tretjem primeru pa starši grajajo, kritizirajo ali kaznujejo otroka, ko le-ta želi povedati svojo plat resnice.

Ko otroci odraščajo, se spreminja tudi učenje tistih čustev, za katere so pripravljani in jih tudi potrebujejo. Ugotovitve kažejo, da so otroci čustveno urejenih staršev uspešnejši pri uravnavanju svojih čustev. To pa ima za posledico, da se bolje razumejo s svojimi starši, pa tudi z vrstniki. Taki otroci so čustveno bolj inteligentni.

Ko so ugotavljali, kako otroci rešujejo šolske probleme, so prišli do zaključka, da je pri učencih s slabšim učnim uspehom znižana čustvena inteligentnost. Za uspešnost v šoli je potrebno, da ima otrok razvite tudi naslednje spretnosti: zaupanje (vase in v starše), radovednost, vztrajnost, nadziranje sebe, povezanost, sposobnost sporazumevanja in sodelovanja.

Znano je, da na vsakega, ki se med odraščanjem ni naučil obvladovati čustev, prežijo nevarnosti. Taka nesposobnost se imenuje čustvena nepismenost, ki pa lahko vodi v hude depresije, nasilno prepirljivost, v motnje hranjenja, v razne vrste zasvojenosti in v vsesplošno agresivnost.

V tujini imajo nekatere šole vzgojo, kjer načrtno učijo otroke čustvene pismenosti, to je čustvenih in družbenih spretnosti, ki jih v življenju potrebujejo, da ne bi skrenili s poti. Tudi pri nas so že znane šole učenja čustvene inteligentnosti. Menim, da ima ta vrsta izobraževanja velik pomen, saj ob tempu, ki ga prinaša vedno večja potrošniška miselnost, velikokrat spregledamo človeka. ▲

Vir: Daniel Goleman
Čustvena inteligenca

NOVOSTI O BOLEZNIH, KI JIH LAHKO PRENAŠAJO OKUŽENI KLOPI

METKA HORVAT, dr. med., specialist higijene

Zima se poslavlja, prihaja pomlad in začenja se intenzivno delo v naravi, v gozdu. Veliko ljudi se bo podalo na daljše sprehode. Z ozelenitvijo narave se bodo pojavili tudi malo manj zaželeni prebivalci na grmovjih, obronkih gozdov..., klopi, ki ogrožajo tako človeka kot tudi živali, saj s svojim ugrizom prenašajo na gostitelja različne povzročitelje nalezljivih bolezni.

Najbolj poznan povzročitelj, ki se prenaša preko ugriza okuženega klopca, je virus klopne meningitisa. Zaščita pred to okužbo je znana; to je preventivno cepljenje s preizkušenim cepivom pred začetkom sezone klopov.

Tudi bolezen boreliozna, ki jo povzroča bakterija *Borellia burgdorferi*, se prenaša po tej poti. Začetek bolezni je prepoznaven preko večje rdečine okrog mesta ugriza klopca, ki centralno blede,

ostaja pa obrobna rdečina. Bolezen je v tej/začetni fazi s primerno antibiotično terapijo skoraj popolnoma ozdravljiva.

Tretja, pa verjetno ne zadnja bolezen, ki jo prenašajo klopi, je ehrlichioza. Prav tej bolezni bom namenila nekaj več besed.

Ehrlichiosis

Erlhioza spada med novo porajajoče nalezljive bolezni, ki jo prenašajo klopi. Bolezenski povzročitelj je rikicija, ki se po ugrizu okuženega klopca po krvi širi v različne organe (pljuča, jetra, ledvica, vranico, kostni mozeg, bezgavke), kjer povzroča različne vnetne procese.

Inkubacijska doba (doba do okužbe do začetka kliničnih znakov bolezni) je v povprečju 8 dni, lahko pa že po dveh dneh pa vse do treh tednov po ugrizu klopca.

Klinična slika je v začetku podobna ostalim vročinskim obolenjem: zvišana telesna temperatura, glavobol, bolečine v mi-

šicah, slabost, zmedenost. Pozneje se pojavijo bolezenski znaki glede na organ, kjer so se pojavile največje vnetne spremembe; kašelj zaradi dogajanj v pljučih, kašelj zaradi obolenja jeter, ledvična vnetja, obolenje srčne mišice itd. Nezdravljena bolezen lahko traja do štiri tedne, zdravljena z ustreznim antibiotikom pa se lahko umiri že po dveh dneh.

Zdravnik postavi sum na to diagnozo glede na klinično sliko, podatku, ki ga da oboleli o ugrizu klopca pred dnevi ter na osnovi krvnih preiskav, ki so značilni šele nekaj tednov po okužbi (serološke preiskave na prisotnost protiteles).

Iz vsega navedenega vidimo, kako je v bistvu najpomembnejša preventiva v smislu zmanjšanja možnosti ugriza klopca. Zaščitimo se lahko s primerno obleko, zaščitnimi sredstvi za odganjanje klopov in s čimprejšnjim odstranjevanjem že pritrjenih klopov

(temeljiti pregled celega telesa in tuširanje po tem, ko smo bili v naravi ali gozdu...). Zdravniku je dobrodošel podatek, da smo imeli pred časom ugriz klopca (zapišemo si dan ugriza), ker bo tako lažje povezal klinično sliko in domnevno diagnozo.

Cepljenje proti klopnemu meningitisu se je kot preventivni ukrep že izkazalo za učinkovito zaščito, tudi na Koroškem, ki je eno od »bolj kužnih« območij v Sloveniji. To vsesplošno ugotovitev utemeljuje tudi s statističnim podatkom o zbolelosti za klopni meningitis na Koroškem. V letu 1994 je bilo obolelih 58 oseb, 1996 leta 29 in leta 2000 le še 18 oseb, k čemer je sigurno pripomoglo tudi pravočasno cepljenje.

Najugodnejši čas za zaščitno cepljenje so zgodnji pomladanski meseci, cepite pa se lahko v ambulanti Zavoda za zdravstveno varstvo Ravne. ▲

ZDRAVILA IZ NARAVE - O R E H (Juglandaceae)

Zbrala MILENA CIGLER GREGORIN, inž.agronomije

Za nami so božični in novoletni prazniki. Komaj smo si oddahnili od njih, od obilne hrane in pijače, že smo pred norčavim pustom in po pustnih norčijah in jedeh bomo padli v pepelnico in post do Velike noči.

Naši predniki so že vedeli, zakaj se je dobro pokoriti in strdati hrane, saj narava sama ukaže premor, ko je telo prenasiteno maščob, beljakovin in vseh škodljivih kislin in ostalih strupov za organizem. Zatem pa se ponovno prične vse znova, na pragu pomladi, z Veliko nočjo. In zakaj ves ta uvod, boste rekli; zaradi tega, ker je v vsem tem narodovem in cerkvenem obredju obvezna orehova potica. Ker skoraj ni kmetije, kjer ne bi zasadi in vzgojili vsaj enega oreha, je dobro, da poznamo poleg uporabnosti plodu - oreha še zdravilnost vseh ostalih delov tega drevesa.

Oreh je drevo, ki zraste tudi do 25 m v višino. Lihopernati listi so v mladosti lahko rdečkasti.

Ženski cvetovi so klasi na koncu mladik, moški pa mačice. Cveti maja, zori pa od septembra do oktobra. Plod je oreh. Drevo je občutljivo na zgodnjepomladanske in zimske pozebe, zato se tudi vinogradniki pogosto ravnajo po orehu; pogosto ga sadijo v vinograd.

Pri orehu so zdravilni skoraj vsi deli rastline: listi, plod in lubje.

Liste nabiramo junija in jih na hitro posušimo, da ne počrni. Prav tako junija in v začetku julija naberemo nezrele plodove za pripravo tinkture, ki je zdravilo za želodec. Zrele plodove nabiramo septembra in oktobra. Listi in plodovi dišijo po balzamu, njihov okus pa je grenak, trpek.

Uporaba v zdravilne namene:

Čaj iz orehovitih listov zelo uspešno čisti kri. V ljudskem zdravilstvu čaj iz posušenih listov zelo uspešno uporabljajo pri sladkorni bolezni in zlatenici. Sicer pa vsebujejo listi dokaj čreslovin, prijetno dišečih eteričnih olj, grenčine, alkaloid. Orebove liste uporabljamo tudi za kopeli, ki delujejo krepčilno.

Zunanje jih uporabljamo pri otečenih bezgavkah, rahitičnih kostnih boleznih, nabreklih kosteh, pri zobni gnilobi (karies), očesnih boleznih in vnetju dlesni. Sveže orebove liste polagamo na gnoječe se rane. Tudi pri čezmernem potenju nog uporabljamo kopeli iz listov.

Čaj iz svežih listov krepi slabe živce.

Pri vnetju mandljev in grla pripravimo preliv iz 1 litra vode in 100 g svežih listov in to pridno grgramo. Isti preliv uporabljamo kot obkladek pri oslabelih očeh.

Z močnim izvlečkom iz orehovitih listov zdravimo ozeblino. Ta izvleček lahko uporabljamo tudi pri oslabelih laseh. Z njim masiramo lasišče.

Izvleček iz listov pomaga tudi pri pikih žuželk. Z njim namažemo boleče mesto.

Zelene zunanje lupine plodu pa vsebujejo bogate soli, mastna olja, čreslovine in razne sadne kisline: jabolčno, citronsko in ščavno kislino. Vsebujejo še peroksidazo, juglon in emulzin.

Ce v 1/2 litra vina in 1/2 litra olivnega olja namakamo zelene

zunanje lupine plodov, dobimo tekočino za masiranje lasišča, ki jo lahko uporabljamo vse leto pri izpadanju las in prhljaju.

Orehovo žganje velja v ljudskem zdravilstvu kot univerzalno sredstvo proti vsem vrstam želodčnih težav.

Uporaba pri živinozdravstvu:

Zelene zunanje lupine plodov dodajamo živalski krmi pri driskah, napihnjenosti, kolikah in drugih črevesnih obolenjih.

Prevretek zelenih zunanjih lupin plodov uporabljamo za obkladek pri ranah, čirih, razpokah na sklepkih.

Uporaba v kozmetiki:

Najbolj naravno sredstvo za temno obarvanje las je izvleček iz zelene zunanje lupine plodov. Pripravimo ga tako, da polno prgišče zelenih lupin razrežemo, dobro prekuhamo, izvleček precedimo, dodamo za oreh velik kos galuna in ponovno prekuhamo. ▲

Vir: Richard Wilford

Zdravilne rastline in njih uporaba

MARTINA TERNIK: Še zaplešem, če je treba...

ALEŠ TACER

... pravi nagajivo navihana gospa Martina **TERNIK**. Obiskal sem jo v začetku letošnjega leta, na velikem prelomu dveh tisočletij. Gospa Martina je vstopila že v 87. leto svojega razburljivega in polnega življenja.

"Ja, res! Rodila sem se 29. decembra daljnega leta 1915. Težko je bilo moje otroštvo, a kljub temu zelo lepo. Od Blažiča, kjer smo živeli, sem vsak dan capljala v osnovno šolo v Vuze-nico. Potem so me pota zanesla v Avstrijo, v samostanu v Veldonu sem obiskovala še tri leta gospodinjske šole. Lahko rečem, da sem se prav tam naučila prvih pravih kuharskih spretnosti..."

... "ki ste jih z leti izpopolnili in jih odlično obvladate še danes," ji vskočim v besedo.

Gospa Martina se ne da zme-sti: "No, upam da res, drugače bi težko preskrbela vse svoje otroke."

"Koliko pa jih imate?" vprašam, saj mi radovednost ne da miru.

"Deset nama jih je dal Bog, šest jih še živi. Vsi so preskrbljeni, imajo svoje družine in se uspešno prebijajo skozi življenje. No, naj se povrnem k svoji pripovedi. Ostala bi bila najbrž v sosednji Avstriji, a sem se morala vrniti domov. Naša kmetija je bila velika, zahtevala je precej delovne sile. Leta 1937 pa sem šla služiti v Radlje k Blazniku. Spoznala sem svojega bodočega moža Toneta, se poročila in se preselila na St. Janž nad Radljami. Pri Lagurniku se reče po domače kmetiji, kjer sva kmeto-vala. Na svet so prihajali otroci: Tone, Gustl, Elica, Franc, Silvo, Jože; Gizelo, Tiniko, Dragico in Slavka nam je vzela druga svetovna vojna. Mož je bil obenem zaposlen tudi kot gozdni delavec na obratu Gozdnega gospodarstva v Radljah. Zaradi težkega dela na terenu v nemogočih vremenskih razmerah je vedno bolj bolehal za astmo. Leta 1972 me je po dolgi bolezni zapustil."

"Pa vendar, zdaj so tudi za vas prišli svetli dnevi,"

rečem, da bi gospo Marti-no napeljal na druge misli.

"Ko mi je umrl mož Tone, sem se preselila v stanovanjski blok v Radljah, kjer bom v družbi dveh sinov najbrž živela do konca svojih dni. Zdaj mi res ni hudega."

Gledam gospo Martino in se ji čudim. Drobna je in neverjetno živahna. Zna se šaliti, vse obrne na hec. Po postavi bolj mala, a velika po duši in dobrega srca.

"Zaupajte mi še kaj," jo poprosim. "Kakšno posebno doživetje iz mladosti, ki vam je ostalo še posebej neizbrisno v spominu?"

"Tega je precej, težko bi se odločila. Predvsem naj povem, da so bili časi moje mladosti neprimerljivo drugačni od današnjih. Da smo se mnogo več družili na vasi, se dobivali pri kmetih ob luščenju bučnih semen, ob predenju, ob ličkanju koruze... Težki, a vendar čudoviti časi so bili to... Danes je svet popolnoma drugačen. A tako je in jaz tu ne morem nič pomagati."

"In danes?" vprašam. "Kako preživljate jesenske dni svojega življenja?"

"Hja, aktivno kot vedno. Nikoli mi ni dolgčas. V svojem življenju sem skrbela za deset svojih otrok,

bila sem varuška osmim vnukom, tudi kateri izmed devetih pravnukov me še včasih potrebuje. Drugače pa počnem vse sorte, kakor pač nanese. Nič po programu."

Očal gospa Martina sploh nima, še vedno bere brez njih. Malo gleda televizijo, malo kuha, pere – kratka, opravlja še vsa gospodinjska opravila. Enkrat ali dvakrat dnevno skoči v mesto po nakupih. Saj je blizu, nekaj korakov, pa je v centru. In pa v cerkev skoraj nikoli ne zamudi, vsak dan ob pol šestih je pri večerni maši. Tudi tokrat je že na skrivaj pogledovala na uro.

"Pa zmolite še zame kak očenaš," ji rečem ob slovesu.

"Bom, zakaj pa ne? Saj imam dovolj časa," prikima in me toplo pogleda.

Veliko let vam še želim gospa Martina, v svojem imenu in v imenu vseh vaših dragih. Prepričan sem, da se tem željam pridružujejo tudi vsi bralci Viharnika. Naj vas ne zapusti iskrivost duha, naj gre bolezen mimo vaših vrat. V poznih letih se naučite nekaj tiste sreče in zadovoljstva, za katero ste bili v mladosti prikrajšani. ▲

NOSTALGIJA

Domotožje v srcu vsak človek ima, če ne izda ga beseda, ga duša prizna.

Vsakdo včasih daleč s spominom beži, kar bilo mu je drago, pozabljeno ni.

Lastovkam podobni pogosto smo vsi, dati srcu, kar išče, vsakdo želi.

Domotožja v duši ugasniti ni moč, misli bežijo v tisti nekoč.

Stojan Jaksetič

MATI

Sejala si svojo ljubezen kot seme žitnih polj in vedno bolj je kila v nas.

Samo tvoja ljubezen bila je iskrena in ogrela nas je s svojo toploto.

Berta Rupčič

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.

2380 Slovenj Gradec, Vorančev trg 1

Telefon: 88/ 43-332,

Faks: 88/ 42-684

E-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor: Silvo Prižrnik, univ.dipl.inž.gozd.

Odgovorna urednica: Ida Robnik

Uredniški odbor: Ida Robnik, Gorazd

Mlinšek in Marlena Humek

Glavna urednica: Ida Robnik

Likovna urednica in grafično oblikovanje:

Marlena Humek

Tehnični urednik: Alfi Hutter

Priprava za tisk in fataliti:

Grafična forma Hutter, Maribor

Tisk: ZIP CENTER, Ravne na Koroškem

Vse pravice pridržane, © Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 2000.

Fotografije © avtorji

Avtor fotografij na naslovnici: Peter Cesar

PRAZNUJEMO

SABINA KRAJNC, PODRZAVNIKOVA BICA - 80 LET

RUPERT KRAJNC

Lepega zimskega dne, 2. decembra smo se zbrali, da proslavimo visok jubilej, 80 let Podrzavnikove bice, Sabine Krajnc, ki je daleč naokrog poznana kot dobra mati, vzorna gospodinja in seveda tudi dobra sodelavka v raznih odborih. Stene njene doma ji krasijo razna priznanja, kot na primer priznanje za oddajo mleka, za razne kulturne dejavnosti ipd.

Kmečka zibelka ji je stekla 2. decembra leta 1920 kot peti hčerki v Podrzavnikovi družini. Šolske klopi je gulila na Remšniku. Seveda so imeli mladi v tistih časih poleg šole še veliko vsakdanjih obveznosti doma, običajno je bila to paša živine. Tako je odrasčala in začele so ji rojiti misli o družini. Tako si je v Ribnici na Pohorju izbrala Alojza Gričnika in leta 1938 sta začela skupno družinsko življenje. V zakonu se jima je rodilo pet otrok, en sin in štiri hčerke. Potem pa je prišla druga svetovna vojna in mož Alojz je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko, od koder se ni več vrnil. Ostala je sama mati in skrbnik petim lačnim otrokom. Marsikatera njena noč je bila svetla, a z ljubeznijo do družine je vse prenesla in tudi rane v srcu so zacelile. Ko so se leta 1944 pojavili prvi partizani tudi na Remšniku, se je kaj kmalu vključila kot aktivistka in tako je morala še poleg svoje družine večkrat nasitiiti pre-

Sabina s svojimi vnuki in pravnuki

mražene in lačne partizane. Prvi najhujši udarec v življenju je doživela, ko je pozimi leta 1944 izvedela, da je na ruski fronti padel njen mož Alojz.

Po vojni je začela razmišljati, kako bo gospodarila in preživela pet otrok. Zelela si je ustvariti novo družino in tako je leta 1946 izbrala Jožeta Krajncja za svojega novega partnerja in gospodarja družine. Zaorala sta nove ledine in ker je bila kmetija zaradi velikih dot razkosana, sta jo s svojimi pridnimi rokami in umnim gospodarjenjem kaj kmalu spet zaokrožila

na stare meje.

Tudi v drugem zakonu se jima je rodilo pet otrok, dva fanta in tri deklice. Tako je nastala kar številna družina. Kljub temu, da so imeli prvi otroci le očima, se nikdar niso počutili zapostavljeni - bila je ena družina. Čas je mineval, otroci so odrasčali in drug za drugim odhajali od doma. Ustvarili so si svoje družine in domove in vedno se radi vračajo z vnuki in pravnuki, da obišejo svojo bico. Le sin Franček naj bi ostal doma in nadaljeval gospodarjenje in izpolnil začrtane cilje na Podrzavnikovi

domačiji. A kaj, ko nesreča nikoli ne počiva. Leta 1978 se je sin Franček smrtno ponesrečil v gozdu in ostala sta brez pravega naslednika. Nesreča pa s to tragedijo še ni bilo konec. Leta 1983 je izbruhnil požar na stanovanjski hiši, ki je skoraj do tal pogorela. Dobri znanci, sosede in domači so priskočili na pomoč in kmalu so zgradili novi dom. Na kmetiji je delo spet steklo, dokler ni leta 1992 v 80 letu starosti zbolel in umrl mož Jože.

Kljub vsem tem nesrečam in tegobam je danes Podrzavnikova bica še zmeraj čila in še polna načrtov in upanja. Ponosna je na svojo hčerko Dragico in zeta Stanka, da sta kljub dobrim službam in lepi hiši v Radljah prevzela breme posestva in se vozita vsak dan na Podrzavnikovo ter opravita delo na polju in pri živini. Bica Sabina je zmeraj srečna, ko vidi urejen dom in ko jo otroci, vnuki in pravnuki obišejo.

Tudi 2. decembra je bila srečna, ko je s solznimi očmi sprejemala rože, ki so ji jih prinesli njeni osmi otroci, 22 vnukov in 20 pravnukov in še mnogi prijatelji in znanci. Kljub 80 letom se je še kar veselo zasukala s svojim še edinim sinom Stankom ob melodijah ansambla "Bratje Tertinek", ki ga sestavljajo njeni vnuki.

Vsi ji želimo še mnogo zdravja in ob 90 letnici se spet vidimo. ▲

KOROŠKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU

Ravne na Koroškem, Ob Suhu 11

VABI KOROŠČE

v prostovoljno, nepridobitno združenje, katerega cilji so: poučiti ljudi, da se bodo znali raku ogniti ali ga zaradi uspešnega zdravljenja dovolj zgodaj odkriti...

Članom društva brezplačno nudimo:

- zdravstveno vzgojno literaturo,
- člansko izkaznico v obliki žepnega koledarčka,
- zdravstveno-vzgojna predavanja v delovnih kolektivih, društvih...,
- edukativne preglede dojk pri ženah,
- psihološka svetovanja v zvezi z rakom.

Včlanite se lahko posamično v vseh splošnih ambulantah zdravstvenih domov, kolektivno pa preko svojih predstavnikov v delovni organizaciji. Za vse nadaljnje informacije lahko pokličete na sedež društva, v Zdravstveni dom Ravne, telefon 8705 200.

Letna članarina je 800 SIT. Plačate jo na mestu vpisa,

kjer dobite tudi vso razpoložljivo zdravstveno-vzgojno literaturo in člansko izkaznico.

Društvo ima na voljo tudi sožalnice, s katerimi se lahko namesto cvetja ali venca poslovite od pokojnika/pokojnice, denar pa namenite za delo društva.

Odbor društva

LIPNIKOVA LIZIKA JE PRAZNOVALA **80** LET

LUDVIK MORI

Na kar precej strmi in majhni kmetiji na Pernicah že dolgo vrsto let vztraja Lipnikov rod. Oče Aleš je bil kmet, cenjen godec in še kaj. Ljubico Barbaro si je našel onstran državne meje, ki je imela prav tako majhno freto in tako sta potem gospodarila na dveh fretah.

V zakonu so se jima rodili štiri otroci: Lekše, Fridl, Micka in Lizika.

Ko je hčerka Micka odrasla, je mati svojo freto prepustila njej, sama pa se je preselila h Lipniku in z njo tudi hčerka Lizika.

Trdo je bilo življenje na teh strminah. Preden sta starša ostarela, si je tudi Lizika našla svojega prijatelja Planšakovega Ruperta, ki se je vrnil iz nemške vojske.

Ker pa časi niso bili naklonjeni prislnim mobilizirancem, je moral pobegniti v Avstrijo, kjer je bival celih pet let.

A ljubezen ne pozna strahu in meja in je na skrivaj hodil k svoji ljubici čez mejo in gorje bi občutila, če bi oblasti izvedele za to. Končno so se razmere pri nas spremenile in Rupert se je lahko vrnil domov.

Leta 1953 sta se poročila. Usoda jima ni naklonila lastnih otrok in Lizika si je dobila rejniko Lotko.

Ves čas so pridno kmetovali in sejali žita za kruh. Ob reki Bistrici so imeli mlin in Lizika je delala v mlinu spretno in vestno do svojih poznih let. Ta mlin je ohranjen še danes. Zanj skrbijo vestni potomci.

Lizika pa je bila vse svoje življenje dajavna tudi na drugih področjih.

Kuhala je na številnih ohceti in drugih prireditvah vse do pozne starosti, udeleževala se je raznih kuharskih tečajev ter si prislužila tudi nekaj priznanj na raznih razstavah kmečkih dobrot.

Vedno je bila pripravljena pomagati vsakomur v stiski, rada pa je bila tudi vesela v prijetni družbi.

Ob njenem visokem jubileju ji želimo še veliko zdravih let. ▲

Lipnikov mlin je še edini, ki stoji ob potoku Bistrica in se še dandanes občasno zavrti.

Vsi zbrani ob 80 - letnici Lipnikove bice

80 LET PAVLE POPIČ

MIHAELA LENART

Čas ob novem letu vsi radi praznujemo. To leto pa so še posebno slovesno praznovali pri Brezniku v Radušah, saj je mama Pavla praznovala svoj 80. rojstni dan.

Rodila se je 31. decembra 1920 na Traljevi kmetiji v Podgorju. Leta 1949 se je prisožila na Breznikovo kmetijo v sosednjo vas. Z možem Francem sta marljivo zagospodarila. Rodili so se jima štiri otroci. Starejši sin Franc je po očetovi prezgodnji smrti leta 1968, še sorazmerno mlad fant, prevzel delo in skrb za to kmetijo, obnovil vsa poslopja ter povečal čredo govedu v hlevu. Tudi hčerka Betka si je gradila svoj dom in si ustvarila družino.

Mama Pavla je posebno ponosna na dvojčka Petra in Pavla, ki imata tudi vsak svoj dom in družino. Skratka, ponosna je na svoje štiri otroke in na vnuke, izmed katerih sta dva že prava virtuozna na harmoniki.

Kljub visokim letom je Pavla še čila in rada pomaga mladi družini v gospodinjstvu in z nasveti. Želimo ji, da bi bila še naprej zdrava in da bi se dobro počutila ter da bi bila še dolgo srečna med svojimi. ▲

IVAN KNEZ - 80 LETNIK

RUPREHT KRAJNC

Ivan Knez med svojimi Perničani

Ivan Knez v veselem razpoloženju

Zadnje dni v mesecu oktobru smo se krajani Pernic zbrali, da skupaj proslavimo visok jubilej, 80 - letnico , dolgoletnega učitelja Ivana Kneza. Na proslavo smo povabili tudi župana občine Muta Ivana Draučbaherja in ravnatelja takratne matične šole Alojza Gobeca, ki je v svojem govoru tudi omenil, da je dobil Ivan Knez republiško priznanje za dobro pedagoško delo.

Kje se je pravzaprav začelo njegovo pedagoško življenje? Hitro po drugi svetovni vojni, leta 1946, je prišel na Pernice kot prvi učitelj. Tu je ostal dve leti, nato so ga za nekaj časa premeštili na Ravne na Koroškem. Želel

si je nazaj na Pernice, saj si je tam izbral Tilčko Herman za svojo življensko sopotnico. Kmalu se je vrnil in si ustvaril družino.

Kljub temu, da je na šoli sam poučeval okoli 40 učencev v vseh letnikih, od prvega do osmega in to v enem razredu, jim je dal toliko znanja, da so lahko nadaljevali šolanje v srednjih, višjih in visokih šolah.

Ni bil samo pedagoški delavec, bil je tudi dober svetovalec, za vsakega je našel prijazno besedo, velikokrat pa je ljudem tudi pomagal pri fizičnih opravilih. Cenil je kmečko delo in tudi otroke vzgajal v duhu spoštovanja kmečkega dela.

Ko se je na Pernice začela izgradnja ceste, elektrike in nazadnje telefona, je bil zmeraj navzoč tako z nasveti kot s fizičnim delom s krampom in lopato.

Tudi na kulturnem področju ni spal. Kljub obilici dela z otroki je ob vseh večjih praznikih kot so: dedek Mraz, dan žena ali konec šolskega leta, pripravil kulturni program, povabil krajane, da smo se ob otroških igrinah in petju skupaj poveselili in kramljali ter izmenjali svoje vsakdanje skrbi.

Njegova največja zasluga v času delovanja na Pernicah pa je sigurno pobuda in sodelovanje pri izgradnji nove šole na

Pernicah. Vse skozi si je prizadeval, da bi šola ostala na Pernicah, saj je menil, da bo le tako ostal kraj "živ". Upamo, da bo šola "živa" še lep čas.

Perničani smo ga sprejeli za svojega. Živel je in živi s krajem. Vedno in vsakemu zna prisluhniti, zato smo mu tudi hvaležni. Predvsem pa smo mu hvaležni za vse, kar je dal mladi generaciji. Ni nam dal samo znanja, naučil nas je učiti, spodbujati k delu, predvsem pa spoštovati vsakega človeka, tako mladega kot starega, bogatega ali revnega.

Za vse dobro se mu še enkrat zahvaljujemo in mu želimo na mnogo srečna leta. ▲

Perničani pa so Ivanu Knezu ob njegovem slavlju sestavili tudi življenjepis v verzih. Del tega se glasi:

Perničan si postal pred mnogimi leti,
si boljšega ne bi mogli želeli.
Za nas si bil učitelj, vzornik, vse,
si pomagal nam od A do Ž.

Mlade si vzgajal, jih pisat' učil,
starejšim nauke za življenje delil.
Tvoj "džip" prišel povsod je prav,
za zdravnika ali če "robo" si nam
pripeljal.

Šolo novo smo zgradili,
brez tebe ne bi je dobili.
Pa dobre ceste prav tako,
brez tebe bi drugače b'lo.

Ob jubileju perniškega učitelja Ivana Kneza je naš dopisnik Ludvik Mori zbral nekaj zanimivosti o začetkih šole v tem kraju in prijetih doživetij z njim.

Naša perniška kronika pove, da so se v tem planinskem zaselku prvi zametki pouka začeli kar precej pozno, menda okoli leta 1875, najprej v farovski koči, potem nekaj let po zasebnih hišah, dokler niso leta 1895 zgradili blizu cerkve svojo prvo enorazrednico, v katero so za silo strpali do 70 učencev. Komaj so se kmetje privadili bolj redno pošiljati otroke v šolo, otroci pa redno obiskovati pouk, je kakor strela z jasnega v ta red treščila prva svetovna vojna.

Ker so v takratnem času otroke poučevali predvsem moški je razumljivo, da je moralo kar precej učiteljev na fronto in tako je bil pouk za nekaj časa prekinjen. Po prvi svetovni vojni je bila zaradi plebiscita perniškemu šolskemu okolišu odvzeta skoraj ena tretjina otrok ali dve tretjini zaselka Mlake, ki so pripadale Sobothski fari. Da bi tem otrokom prihranili dolgo pot v center Soboth, so leta 1932 zgradili novo šolo na avstrijskih Mlakah, katero je vse tja do leta 1960 obiskovalo 40 do 45 otrok.

Tudi druga svetovna vojna je močno okrnila pouk. Nemški učitelji so poučevali tuj jezik in zadnja leta vojne si zaradi partizanov sploh niso upali več v Pernice. Pozno v jeseni leta 1945 pa se je na naši, povsem izropani perniški šoli znašel mlad fant Ivan Knez, ki je prišel iz okolice Poljčan. Ker je bila šola povsem izropana, brez vsakega pohištva, se je nastanil pri kmetu Hermanu, kjer je imel tudi hrano. Tu pa je našel tudi svojo življensko sopotnico.

Ko se je po drugi svetovni vojni pričel pouk na perniški šoli, sem bil tudi jaz nekaj časa njegov učenec. Dal mi je veliko dragocenih vzpodbud.

Ko se je za nekaj let z družino preselil na Ravne, se je za ta čas med nama pretrgala vez in ob vrnitvi na Pernice zopet obnovila in traja vse do danes.

Kljub temu, da zadnja leta preživlja v drugem kraju, kjer si je našel svojo novo življensko prijateljico, ostaja naš, perniški krajan.

Želim mu še veliko lepega v življenju. ▲

SLAVKO RAVNJAK JE DOČAKAL 70 LET

FERDO KNEZ

Med svojimi sorodniki je Slavko Ravnjak dočakal svoj bogat življenjski jubilej, 70 let življenja.

Luč sveta je zagledal pri Ravnjaku na Goriškem vrhu. Še majhen deček se je s starši preselil h Jažu, od tu pa leta 1941 h Mežnarju na Ojstrici, kjer njegovi sorodniki živijo še danes. Od Jaža je 1. septembra 1937 prestopil prag ojstriške osnovne šole kot prvošolček, ali, če se malo hudomušno izrazim, visoko šolo na nadmorski višini 1000 m. Slavko je z osnovno šolo ostal tesno povezan še potem, ko jo je že zaključil, saj je bil kot furman odgovoren, da je bila šola z vsem preskrbljena. Tudi ob drugih priložnostih in potrebah šole, kot so razne prireditve, je Slavko prvi oskrbel prevoze. Pogosto je na teh prireditvah tudi sam sodeloval. Živel je blizu šole in nikoli ni znal reči: «Ne, tega pa ne bom storil!»

Slavko Ravnjak

Še kot mali deček za igranje in druge sprostitev ni imel časa. Za marsikaj lepega je bil prikrajšan. Življenje je bilo trdo, kruto in se mu niti sanjalo ni, da je lahko otroštvo tudi lepo. Še kot mali kratkohlačnik je moral poprijeti za vsako delo, seveda v okviru finančnih sposobnosti. Kaj kmalu je postal furman in je kar lepo število let vozil les iz državnih gozdov po raznih ojstriških kolvozih v dolino. Les je prevažal

tudi v Črni na Koroškem na žago Mušenik in še kam. Furman je bil vse do odhoda v vojsko v Srbijo, ko je služil obvezni rok. Kot dolgoletni furman se je usposobil tudi za podkovanje konjev, kar mu je prišlo zelo prav pri vojaki, kjer je to znanje s pridom uporabljal in bil zato marsikdaj oproščen drugih vojaških opravil. Med služenjem vojaškega roka je konje doma prevzel brat Tone, ki je nadaljeval njegovo delo vse do izgradnje avtomobilske ceste na Ojstrico, ko so les začeli prevažati s kamionom.

Ko se je vrnil od vojakov domov, se je zaposlil v gozdarstvu kot gozdni delavec. Opravljal je vsa gozdna dela. Tudi brat Tone se je zaposlil v gozdarstvu, vendar sta kasneje oba zapustila delo v gozdu in se zaposlila drugod. Slavko je našel delo pri Jugopetrolu in tu dočakal upokojitev.

V tem času je doživel težko

nesrečo, ki ga je za lep čas priklenila na posteljo. Tu je imel čas razmišljati tudi o družinskem življenju. Spomnil se je, da je nekje na Robindvoru v Dravogradu vdova njegovih let, Cencka po imenu, ki je bila že v mlajših letih njegova simpatija. Ob obiskih v bolnišnici sta se zblížala in Slavko se je po odpustu iz bolnice leta 1970 preselil k njej na Robindvor, kjer v idilični harmoniji živita še danes. Svojih otrok sicer nimata, je pa Slavko postal očim njenim trem sinovom. Marljiv in iznajdljiv kot je bil, je pomagal vsem trem sinovom pri urejanju stanovanjskih zadev, za kar so mu zelo hvaležni.

Dragi Slavko, ob tvojem jubileju ti želimo vse najboljše, vse najlepše, da bi bil v krogu družine še naprej tako skrben mož in dober prijatelj vsem ostalim sorodnikom in znancem, da bi živel še vrsto let in obhajal še višje obletnice do sto let. ▲

ŽENSKI PEVSKI ZBOR JE PREPEVAL NA DUNAJU

JOŽICA LOGAR

Upokojenski ženski pevski zbor "Jelka" iz Slovenj Gradca prepeva že preko dvajset let. Zbor trenutno sestavlja 19 pevk in ga vodi Mira Gornjak.

V času delovanja nastopa na dobrodelnih prireditvah po domovih za ostarele občane (Črneče, Velenje, Poljčane), na kulturnih prireditvah in ob raznih obletnicah. S svojim petjem razveseljuje ljubitelje petja po vsej Sloveniji. Vsako leto se udeleži pevskega tabora v Št. Vidu pri Stični in tradicionalnega tekmovanja pevskih zborov Mislinjske doline. Zbor je prejel Bernerkerjevo plaketo, pa tudi Gallusovo zlato značko.

Njihov spored sestavljajo skladbe domačih avtorjev in to so predvsem narodne pesmi, med njimi je veliko koroških narodnih.

Prvi vikend v mesecu decembru 2000 so bile pevke povabljene na Dunaj, kjer vsako leto organizirajo internacionalno adventno petje.

V prelepi dvorani mestne hiše - Rathaus - so naše pevke med

Ženski pevski zbor društva upokojencev Slovenj Gradec

zbori iz Avstrije, Nemčije, Francije, Španije in Irske predstavile tudi našo Slovenijo. Bile so toplo sprejete in dobile so priznanje kulturnega društva Dunaj. Zapele so 12 pesmi, nekaj z adventno - božičnim navdihom, nekaj slovenskih narodnih, s pesmijo Praznik pa so predstavile našega Antona Martina Slom-

ška. Prireditev je bila veličastna in množično obiskana.

Tudi ostali dnevi bivanja na Dunaju so bili pestri. Nastopale so tudi na božično - novoletnem sejmu pred dvorcem Schönbrunn in v domu upokojencev - Augarten. Ostali prosti čas pa so izkoristile za ogled zgodovinskih znamenitosti Dunaja in uživale

ob melodijah Straussa in Schuberta.

Udeležba na mednarodnem adventnem petju na cesarskem Dunaju jim bo ostala v lepem spominu.

Za potovanje in udeležbo na prireditvah so jim prispevali številni sponzorji, katerim se iz srca zahvaljujejo. ▲

BERNEKERJEVI NAGRAJENCI

IDA ROBNIK

Ob letošnjem kulturnem prazniku, 8. februarju, je Mestna občina Slovenj Gradec podelila Bernekerjevo nagrado in plakete posameznikom in skupinam, ki na področju kulture že vrsto let delujejo in bogatijo kulturni prostor z ustvarjanjem, poustvarjanjem ali ohranjanjem kulturnih vrednot. Med njimi je bil tudi naš sodelavec Viharnika Franc JURAC, ki je prejel Bernekerjevo plaketo za dokumentiranje in poročanje o starožitnostih naših prednikov.

V obrazložitvi piše:

"Gospod Franc Jurač je več kakor tri desetletja neutrudni javni delavec v domačem kraju Doliču: bil je tajnik krajevne skupnosti Dolič, karajnom je pomagal reševati številne probleme, jih obiskoval tudi na najbolj oddaljenih domačijah, da bi doumel njihov življensko potrebo in zasnoval pomoč. Veliko časa je dolga leta namenjal informativni dejavnosti, zapisom in poročilom o ljudeh in dogodkih v domačem kraju in Mislinjski dolini. To delo ima najmanj dve razsežnosti:

gospod Jurač je pisal članke in reportaže in jih še piše - nekatera besedila so kratke pripovedi - o sokrajanih, njihovih veseljih ali žalostnih usodah, ljudskih šegah in navadah, podobah starožitnosti in življenskem utripu. Objavlja v Viharniku, Večeru in kmetijskih in drugih oddajah Koroškega radia.

Drugo prizadevanje gospoda Jurača pa je volja reportersko ujeti v fotografski objektiv trenutke, ki jih želi ohraniti in pokazati časopisni in drugi javnosti: to so zapisi naravne, največ pa etnološke dediščine naših krajev. Več sto je teh slik in prikazujejo aktualne dogodke, tragične trenutke, delavnike in praznike, veselje in življenske tegobe ljudi na podeželju, na obronkih Pohorja in Uršlje gore, tudi na

Vsi Bernekerjevi nagrajenci

Koroškem, in izražajo spoštovanje tega, kar so z veliko ljubeznijo sprejeli zadšnji rodovi od prejšnjih in kar delijo otrokom za prihodnost. Te, v mirovanje ujete podobe, bodo tudi v prihodnje stvarno dokumentirale naš čas in naša hotenja."

Plakete so prejeli še:
Karolina ŠTUMBERGER iz Pameč za uspešno kulturno delovanje v kraju,

Alojz VOŠNER iz Šmiklavža za ljubiteljske igralske dosežke,

Moški pevski zbor Kulturnega društva Podgorje za desetletno pevsko poustvarjanje in

Zenski pevski zbor Slovenka Šmartno za dvajsetletno pevsko poustvarjanje.

Bernekerjevo nagrado za leto 2001 je prejela družina BREZNIK iz Pameč za izviren način interpretacije slovenskih ljudskih pesmi z zlahnim družinskim petjem in tvorno ohranjanje tovrstne kulturne dediščine. V obrazložitvi piše:

"Družina Breznik iz Pameč - mati oče in trije otroci - so prvič javno nastopili kot družinski kvintet leta 1976 na srečanju invalidov v Slovenj Gradcu. Kmalu za tem so prepevali še drugod. Glas o svojevrstnem ubranem družinskem petju, ki ga danes le redko slišimo, se je hitro širil: vse več je bilo vabil in nastopov v občini, sosednjih krajih, Sloveniji in celo v tujini. V petindvajsetih letih - več sto! Najljubše so jim domače pesmi, ljudske, prepevajo tudi umetne, iz pevske zakladnice dedov in babic z blagozvočnimi glasovi oživljajo stare napeve po ustnem izročilu (recimo: Nocoj je ena luštna noč, Sem pa hodu po

Družina Breznik je prejela Bernekerjevo nagrado

Župan Mestne občine Slovenj Gradec Janez Komljanec predaja Bernekerjevo plaketo Francu Juraču

Selah, Pubi se vkup zbirajo, Na levo tri, na desno tri). S svojevrstnim načinom petja in šaljivimi besedili zlahkno ljudskost nastopa in zvočnost izvedbe, kar navdušuje strokovne ocenjevalce, češ lepo je, da je še kje slišati tako ljudsko ubrano petje. Ndvse spodbudno je, da po poti staršev stopajo tudi otroci, vnuki dedija Viktorija in babice Marije, utemeljitev družinskega zbora, kar je zagotovilo, da bo pristna tovrst-

na pevsko tvornost razveseljevala tudi naslednje rodove..."

Pteje družine Breznik je nepogrešljiv in pomemben del kulturnega dogajanja v kraju ter ožji in širši okolici.

Vsem iskrene čestitke!

Kulturno prireditelj pa so zaključili gledališki igralec Janez Škof z glasbeno skupino Čompe, ki so navdušili nabito polno dvorano kulturnega doma Slovenj Gradec. ▲

DROBTINICE IZ ČRNE

JANEZ ŠVAB, inž.gozdarstva, ☎ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Že kar nekaj let je, od kar smo v Črni dobili kulturni dom. Lepa zgradba v »koroškem stilu« se nadaljuje iz hotela Krnes preko galerije. Hotel, imenovan po drugem najvišjem vrhu v smrekovškem pogorju, je na novo urejen, je kar nekak posebnost v slovenskem hotelirstvu. Ukvarja se predvsem z gorsko – kolesarskim turizmom, s šolami v naravi, skratka s sonaravnim turizmom. Prav v tem času potekajo določene aktivnosti, da se bi vse dejavnosti združile s podobnimi v prav tako lepih krajih kot sta Solčava in Jezersko in da bi bila ponudba skupna.

No, naj nadaljujem s predstavitvijo kulturnega doma. Pred njim je že omenjena galerija in v njej so kar bolj ali manj stalne razstave – med ostalimi smo pred dvema letoma tu razstavljali tudi gozdarji fotografije in plakate. Tudi za letošnji turistični teden gozdarji pripravljamo razstavo z zelo zanimivo tematiko.

Sam kulturni dom pa je res »špica«. Velik je za okrog 250 sedežev, nastopajoči pa v večini pravijo, da v tako akustični dvorani še tišči brez posluha znajo zapeti. Svoj čas je služil tudi kot kinodvorana, ker smo pač Črnjani pohiteli s kabelsko televizijo, se je obisk kinopredstav tako zmanjšal, da vrtijo filme res samo občasno.

Vseeno pa Črnjani dvorano pridno uporabljamo. Hotel Krnes vsaj enkrat mesečno v njej priredi prireditev pod imenom Caffé theater in obiskovalci iz cele, sedaj razširjene Koroške napolnijo dvorano doma. Največkrat gostujejo komedijantje in gledalci, ki jim na mizah svetijo le sveče, se lahko prijetno zabavajo. Ni čudno, če so ne preveč poceni karte že kar nekaj časa pred predstavo razprodane. Tudi letos je že bila ena predstava in sicer zelo duhovita erotična komedija, ki so jo interpretirali gostje iz Ptujca.

Tone Partljič je napisal komedijo, aktualno za vse večne čase, s poslansko vsebino, in s pomenljivim naslovom »Štirje letni časi«. Ta komedija ni bila v okviru Caffé teatra, vendar so bureni, dolg aplavz in pa nasmejana lica gledalcev dokazovala, da so igralci iz Prevalj in Mežice igro odlično odigrali.

Črna s Tebrom

▲ ▼ Foto Janez Švab

Pristava - kraj vrhunskih smučarjev

Raduha - tu so se kalili bodoči "himalajci".

Ne samo kulturne prireditve, tudi ko je nam Grega Lačen pripovedoval o svojih, Oderlapovih...podvigih in pa seveda o podvigu Dava Karničarja v Himalaji, je kar zmanjkalo prostora in skoraj polovica ljudi je predavanje spremljala, stoje.

Se kaj se dogaja v Črni, pred nekaj dnevi so bili tu tudi novinarji precej poslušanege doljenjskega radia »Zeleni val«, ki so v svoji turistični oddaji o Črni rekli mnogo lepega. Lepa, dveurna oddaja, popestrjena z glasbo, je marsikateremu Dolenjcu odprla obzorja o kraju, ki so ga poznali v glavnem po onesnaženem zraku ali po odličnih smučarjih.

Blizu petdeset ekip se je udeležilo zidanja gradov za morebitno vrnitev Kralja Matjaža v realno življenje in predlagam vam, da si naslednje leto ogledate to prireditev v Podpeci, saj boste le tu lahko videli, koliko mladenk upa, da bodo postale Alenčice.

Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju je že tudi za nami. Ševeda smo bili zraven tudi Črnjani, pa ne samo zraven, celo edino slovensko medaljo je prislužil »naš« Mitja Kunc. Priznajte, nismo zaman ponosni nanj, le kdo se trenutno spomni slovenskega kraja, ki je bil v teh dneh večkrat omenjen, kot prav Črna na Koroškem. Pozitivna osebnost, kakršna Mitja nedvomno je, za seboj potegne plaz. Tudi »odzadaj« je polno talentiranih smučarjev, le zapomnite si imena: Ožbi Ošlak, Aleš Gorza, Boštjan Delalut, Tilen Debelak, Matic Jelen, Urška Kompan, Bojan Trost. Anže Antolič, Saša Kumer in vsaj nekaj se jih nisem spomnil.

To je le nekaj malega o dogajanjih v Črni, pridite nas kdaj pa kdaj obiskat in videli boste marsikaj lepega.

Samo malo mrazu je potrebna, pa se boste tu prav lepo nasmučali, saj verjamete, da so tu primerni tereni.

Nudimo vam pa še marsikaj, lahko obiščete kakšnega »dvatisočaka«, kulturno prireditev, muzeje....., navsezadnje pa tu živimo prijazni ljudje. ▲

Delo na lesnih odsekih OZKZ

Okrajna zveza kmetijskih zadrug Dravograd je bila organizirana vzporedno z ustanavljanjem kmetijskih zadrug in je imela oddelke po kmetijskih panogah. Upravna stavba je bila v kotu izliva reke Meže v Dravo. Za lesni odsek OZKZ pa je bil predviden pritlični gostilniški prostor nekdanje gostilne Hartenberg tik ob glavni cesti in pred železniškim nadvozom, proge Dravograd - Avstrija (danes je odstranjen). Prostor je bil slabo osvetljen, predvsem zaradi lokacije stavbe pod nivoom ceste.

Uslužbenca je že pridobila uprava OZKZ in tako smo se namestili na upravi l.o.:

Vinko Korošec iz Podgorja,
Mira Bah iz Maribora (prišla iz KZ Dravograd),
Tončka Lužnik iz Tomaške vasi,
Justa Šumah iz Mežice,
Marija Kumer iz Dravograda in
Mirko Kumer iz Prevalj.
Za terensko delo so bili določeni: Robert Pregelav iz Prevalj,
Franček Lampret iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu in
Janko Kajzer.

Le dve izmed naštetih sta stanovali v Dravogradu, ostali pa smo se vsak dan vozili na delo z vlakom. V dveh letih obstoja l.o. OZKZ je bilo kar nekaj kadrovske spremembe, nekaj delavcev je bilo premeščenih, nekaj jih je obolelo, zato so prišli novi: Janez Rifel iz Prevalj, Teodor Stampah iz Prevalj, Franc Krevh iz Viča pri Dravogradu in Tončka Repnik iz Dravograda.

Že v jeseni leta 1948 smo se v celoti preselili v ukinjeno gostilno Pernat, ki je bila last lesnega trgovca Pernata iz Dravograda in je stala tik pred starim mostom čez Dravo. V delovne prostore smo spremenili spodnji gostilniški prostor in naselili še zgornji dve pisarni s pogledom na glavno cesto.

Način poslovanja na l.o.OZKZ

Lesni odsek OZKZ ni imel lastnega upravnega organa. Vodja lesnega odseka je bil vključen v skupno upravo in je poročila dajal upravnemu odboru OZKZ, sicer pa je vodil odsek samostojno po pisemnih dispozicijah generalne direkcije lesne industrije Ljubljana in pod budnim nadzorom organov oblasti. Vsi uslužbeni so bili registrirani v personalni upravi OZKZ.

Naše delo je bilo:

- Nadzirali in spremljali smo plan poseka lesa in spravila ter oddajo vseh gozdnih sortimentov v privatnem sektorju (hlodov, žaganega lesa, drogov, celuloznega in jamskega lesa, hmeljev, drv in oglja) po letnih in mesečnih planih, ki smo jih prejeli preko OLO (Okrajnega ljudskega odbora) Slovenj Gradec. Zbirali smo poročila in jih dnevno oddajali posebnemu kurirju, ki jih je skupno s poročili državnega sektorja dnevno odnašal pristojnemu oblastnemu odboru v

Mariboru. Ta poročila so bila na posebnih obrazcih za vse faze plana.

- Spremljali smo razčakovanje hlodovine na sposobnih žagah po dimenzijah. O pripravljenem žaganem lesu in odpremi le-tega po železnici po sprejetih dispozicijah smo sestavljali dnevna poročila in jih pošiljali na generalno direkcijo.

- Vodili smo statistično evidenco po lesnih odsekih KZ, da smo imeli pregled nad dogajanjem in izpolnjevanjem plana po tedenskih in mesečnih rezultatih, ločeno po KZ in skupno za OZKZ.

- Fakturalni smo "izdobave" lesa kupcem na podlagi sprejetih tovarnih listov in dobavnice l.o. KZ. Istočasno s fakturo kupcem je izšla tudi kopija te za l.o. zadrugo z odbitkom 0,5% za režijo l.o. OZKZ. Cene so bile uradno določene. Te fakture smo dostavljali banki, ki je sprovedla prejem plačila in priznala zadrugi, nas pa obvestila.

- Vodili smo knjigovodstvo o vseh prodajah po odjemalcih in kmetijskih zadrugah.

- Vodili smo potrebno korespondenco in arhiv ter zapisnike o sestankih vodij lesnih odsekov.

- Vodili smo ekonomat materialov (od koruze, okovja za vozila, čevljev, do podplatnega usnja itd.), ki smo jih dobili direktno ali pa na osnovi nakaznic; te artikole pa smo dobivali v določenih trgovinah.

V službi smo bili vse delavnike, po potrebi pa tudi ob nedeljah, od jutra do večera. Vežani smo bili na jutranji vlak, ki je pripeljal tako iz Prevalj kot iz Slovenj Gradca v Dravograd še pred 7. uro, zvečer pa smo šli marsikdaj z zadnjim vlakom nazaj okrog 20. ure. Dravograjčani so hodili na kosilo domov, ostali smo preživeli dan z malico, ali pa smo si privoščili skromno kosilo v hotelu pri postaji, sveda na lastne stroške.

Delo na terenu:

- Na žagarskih obratih, skladišču in v gozdu smo preverjali stanje, po potrebi smo tudi posredovali, tudi s pomočjo krajevnih oblasti, da je proizvodnja in odprema pospešeno tekla. Organizirali smo sestanke na terenu z gozdnimi posestniki oziroma drvarji in furmani.

- Organizirali smo sestanke z vodji lesnih odsekov, kjer smo skupaj reševali probleme. Po potrebi so nam pomagali tudi predstavniki oblasti pri raznih intervencijah pri oddaji lesa in akcijah prevozov.

- Poučevali smo delavce lesnih odsekov o vodenju statistike in preverjali pravilnost evidenc izvršenega dela.

- Na lesne odseke smo dostavljali material za delo in prevoz, ki smo ga prejeli.

- Obiskali smo posamezne gozdne posestnike, ki niso nameravali oddati lesa po izdani odločbi ter voznike, ki se niso hoteli vključiti in izpolniti obveznosti prevozov. Tudi nekateri vozniki so prejeli odločbe za prevoze kot nekaki mobiliziranci.

Privatni mesarski obrtnik Jaka Kosaber pa je zaprl svojo mesarijo in se vključil s svojim avtom kot šofer v OZKZ. Tako smo tudi mi lahko hitreje obdelali teren.

Delo lesnih odsekov v zadrugah

- Vodje lesnih odsekov so imeli vsa pooblastila, da so organizirali posek in spravilo lesa, do žag hlodovino, do najbližje železniške postaje pa ves našagan les in vse gozdne sortimente ter ga naložili na vagone po določenih dispozicijah.

- Na osnovi letnih in dinamičnih mesečnih planov so morali pripravljati poročila na posebnem obrazcu in opisati problematiko stanja.

- Vsi vodje lesnih odsekov z obširnejšim terenom in večjim planom so imeli po enega do dva pomočnika za obvladovanje dela, vsi pa so imeli tudi evidentičarja. Knjigovodstvo je bilo v zadrugi skupno.

- Vodje lesnih odsekov so se obvezno morali udeleževati sestankov, ki jih je skliceval vodja l.o.OZKZ z namenom proučevanja problematike.

- Seveda so morali imeti vodje l.o. KZ čimboljše odnose z gozdnimi posestniki, da so posamezne "upornike" pridobili k sodelovanju. Odločbe o količini poseka so dobili gozdni posestniki od OLO na osnovi površine gozda. Pri tem je bila delno upoštevana gozdna masa.

- Vodje l.o. KZ so imeli včasih zelo nehvaležno delo, ker so se posamezni gozdni posestniki (predvsem dobri gospodarji) branili in upirali posekati toliko lesa, kot je zahtevala odločba. V takih primerih so morali javiti oblastem, da je intervenirala. Vendar je bilo takih primerov malo, saj so se lastniki zavedali, da tako ravnanje vodi do obtožbe in kazni, ki je lahko bila zablembo posestva. Seveda pa so taki primeri ovirali pravočasno izpolnjevanje plana in so vodje imeli dodatne skrbi in delo.

- Vozniki so v takih primerih prejeli uradno odločbo o prisili prevoza. Če se voznik na odločbo ni odzval, so ga oblasti zaprle.

- Vodja lesnega odseka KZ je sveda moral paziti, da je z uradno določeno ceno, ki jo je dosegel pri kupcu, pokril vse stroške poseka, prevoza in nakladanja na vagon, da je nekaj še ostalo za posestnika in seveda za zadrugo. Pri tem so bile včasih silne težave, saj so les podirali tudi v odročnih krajih in s prodajo tega lesa niso bili pokriti vsi stroški.

V tej zvezi je enkrat na sestanku nastal zanimiv dialog med inž. Budihnom iz Maribora in vodjem l.o. Podgorje Vinkom Cajnikom, ki je Budihni predložil težave pri poseku lesa pri dveh kmetih v Velunji, kjer so stroški prevoza po Velunjskem grabnu že presegle določeno ceno. Budihna ga je pikro vprašal, kaj bi storil, če bi bil privatni lesni trgovec, ali bi tudi stokal. Cajniko pa ga je zavrnil: "Če bi bil privatni trgovec, tam lesa sploh ne bi kupil!" ▲

* 1913
+ 2000

* 1918
+ 2001

**JOŽE ŠTAJNER IN
FRANČIŠKA ŠTAJNER**

Ljudska modrost pravi, da tisti ljudje, ki so svoje življenje preživel v dolgih letih srečnega, ljubezni polnega skupnega življenja, ne morejo dolgo biti sami, zato po smrti enega zakonca temu kmalu sledi tudi drugi.

Prav to se je zgodilo pri Pečniku v Kotu pri Prevaljah. Tam je 14. oktobra 2000 umrl Jože Štajner, Štajnerjev Pepi po domače, "Gogo" s partizanskim imenom. Sedmega januarja 2001 pa je umrla in šla za njim njegova žena Frančiška Štajner, rojena Štruc. Oba sta bila rojena Hotuljca. Jože se je rodil 11. marca 1913 v Kiselakovi bajti pri Rimskem vrelcu, Frančiška pa pri Ošvenu na Uršlji gori, 22. februarja 1918. Jože je umrl v 88 letu življenja, žena Frančiška pa v 83. letu.

Oba sta preživljala težko mladost. Oba sta bila nezakonska otroka, starši pa brez zemlje in premoženja. Oba je v življenju čakalo težko delo, delo hlapca, dekle. Jože je najprej služil za pastirja in hlapca pri okoliških kmetih, dokler se ni izučil in postal gozdni delavec. Bil je pravi hotuljski, Vorančev samorastnik. Živo je čutil razliko med zakonskimi in nezakonskimi otroki, razliko med revnimi in premožnimi otroki. Ko se je med okupacijo pričel narodno osvobodilni boj slovenskega naroda, se mu je Jože skupaj s starejšim bratom Lozem in mlajšim bratom Andrejem navdušeno pridružil. Oba brata sta padla. Jože je preživel in postal hotuljski prvoborec.

Vsi trije bratje so bili naravno inteligentni in zelo "načitani"; Jože še prav posebno.

Njegova žena Frančiška je svojo mladost preživljala najprej pri Riharju na Preškem vrhu, bila kratko časa pri Mežnarju na Vrheh, od koder se je kmalu vrnila nazaj h Riharju. Od tu se je preselila h Pokrovu pod Uršljo goro. Tam sta se že med vojno spoznala z Jožetom. Zaljubila sta se in se po vojni leta 1946 poročila. Še isto leto sta se preselila na Pečnikovo v Kot pri Prevaljah. Posestvo sta dobila z agrarno reformo. Z velikim veseljem sta pričela uspešno gospodariti. Zgradila sta si lep, topel dom. Rodili so se jima trije sinovi in hčerka.

Življenje je teklo in jima prinašalo poleg veselja in sreče tudi težke trenutke.

Da bi lažje uredila kmetijo, se je Jože za nekaj časa zaposlil v tovarni lepenke na Prevaljah. Ko je nehal delati v tovarni, je doma pridno gospodaril, žena Frančiška pa je gospodinjala. Spretno je popravljal in obnavljal kmečko orodje okoliškim kmetom. Potreba po branju pa je vzbudila v njem tudi željo po pisanju. Začel je pisati in svoje sestavke, spomine in doživljaje objavljati predvsem v Koroškem Fužinarju.

Jože in Frančiška sta živela lepo, prijetno, skupno zakonsko življenje. Vse težave in tegobe sta premagala z vročo ljubeznijo in z veliko naklonjenostjo drug drugemu. Takšno je bilo tudi vzdušje v celi družini. Radi so se imeli. Razumeli so se med seboj.

Januraja leta 1996 sta Jože in Frančiška Štajner obhajala lep jubilej, zlato poroko. Veselju in sreči ob tem dogodku pa je kmalu sledila velika žalost zaradi izgube sina Ota.

Veliko sta prestala, veliko izkusila in pretrpela. Mnogo lepega sta dala in zapustila svojim otrokom, mnogo tudi nam, njunim prijateljem, sosedom in vsem, ki so ju poznali in radi imeli.

Hvala Frančiška in Jože za vse!

Rok Gorenšek

* 1918
+ 2001

FRANČIŠKA ŠTAJNER

Še ni minilo tri mesece, od kar nas je zapustil dragi oče, že je iz slovenjgraške bolnice prišlo žalostno sporočilo, da je za vedno prenehalo biti srce naši ljubi mami

FRANČIŠKI ŠTAJNER,

ki bi februarja dopolnila 83 let.

Bližnje vrhove je pobelil sneg. Na domačiji, kjer smo se zadnjič poslavljali od drage mame, je teloh že poganjal prve cvetove, kot da se še te cvetice želijo zahvaliti in posloviti od nje, saj jih je imela tako rada in jih je z ljubeznijo tudi vzgajala.

Trpljenje, leta in bolezen so ti upočasnili in za vedno ustavili korak. Sneg bo prekril stopinje, na zemlji pa bodo ostali sledovi tvojih pridnih rok, v naših srcih pa sledovi tvoje tople besede, ljubezni in dobrote, ki si nam jo vedno delila.

Tako rada si imela ta kraj med Homom in Lešami. Neizmerno si ljubila to zemljo, velikokrat z znojem in solzami zalito. Vse preveč si se razdajala za dom in družino, zase pa ti je zmanjkalo časa.

Praznina, ki jo zapuščaš za seboj je boleča. Družina te bo pogrešala, ne bo več tvojih nasvetov in toplega nasmeha. Pogrešali te bodo sosede, svojci in vsi, ki so te poznali kot plemenito, dobrosrčno in vedno prijazno.

Ostala nam boš v lepem spominu!

Zbogom naša draga mama,
zbogom, sreča naših dni,
vse se veseli življenja,
vi pa tiho ste odšli.

Soba prazna zdaj sameva,
kjer je bil vaš mali svet,
v slovo pa roža rdeča
je zaprla nežni cvet.

Hvala vam za vse, o mama,
kar prijeli smo od vas,
vez med nami bo ostala
in ne bo je zbrisal čas.

Dom je tih in prazen, a bolečina v srcih nam skeli,
ko vaju zdaj več med nami ni!
Zdaj mirno počivata tam, kjer ni bolečin, ne gorja.
Naj vama bo lahka zemlja Koroška,
ki tako ljubila sta jo oba.

Hvala vsem, ki ste ju pospremili na zadnji poti, jima darovali cvetje in sveče.

Hvala gospodu župniku in govornikom: gospodu Primožiču, gospodu Polancu in gospe Hedi Kamnik za poslovlilne besede.

Hvala pihalni godbi in moškemu pevskeemu zboru iz Prevalj, lovskemu pevskeemu zboru iz Mežice za zapete žalostinke ter pogrebni službi Primožič.

Hvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice Slovenj Gradec za lajšanje bolečin v zadnjih urah.

Hvala osebju zdravstvenega doma Prevalje. Posebna zahvala pa gre sosedom, družinam Petek - Gostenčnik za vsestransko pomoč.

Žalujoci domači

ZAHVALA

Z globoko bolečino v srcu sporočamo, da nas je v 88. letu za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

JOŽE ŠTAJNER

iz Kota nad Prevaljami.

Vsi, ki smo ga imeli radi, ga tako cenili in spoštovali, ga bomo pogrešali. Na domačiji, kjer je živel, je nastala praznina in bolečina, ki jo le čas zbledi, le spomin nanj in dobra dela nam ostanejo.

Kaj naj ti oče vrnemo v zahvalo
za ljubezen, ki si nam jo dal?
Le to lahko obljubimo ti vdano,
v srcih naših nepozaben boš ostal.

Le kako pozabiti bi mogli to gomilo,
kjer naš dragi oče mirno spi?
Ves čas ostal bo v srcih z nami,
dokler ne snidemo se vsi.

Ana Meža

ZAHVALA

Odšli ste v višave – med zvezde,
kjer naj se vam duša
v Božjem miru spočije
in tam pozabi
na vse boleče spomine...

Ob smrti naše ljube mame, babice, prababice, tete in botre

ELIZABETE PREVOLNIK,

Prevolnikove mame

iz Mislinsjke Dobrave

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znanecem, ki ste nam stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence, cvetje, sveče in prispevali svoj dar za svete maše ter jo v tako lepem številu pospremili k večnemu počitku.

Hvala gospodu župniku Petru Leskovarju za obisk na domu, gospodu kaplanu Romanu Traverju in gospodu patru Karlu Gržanu za pogrebni obred, šmarškimi cerkvenim pevcem za zapete žalostinke, govorniku Tinetu Šmonu za ganljivo izrečene beseda slovesa ob odprtem grobu ter pogrebni službi Slovenj Gradec.

Žalujoci: sinova Franjo z ženo Darinko in Jože z ženo Jožico, vnuki, pravnuki, družina Jožeta Pušnika, Ljuba Tovšak in Olga Novak.

* 1913
+ 2001

ELIZABETA PREVOLNIK, PREVOLNIKOVA MAMA

Z žalostjo smo sprejeli vest, da je za vedno prenehalo biti plemenito srce drage mame, babice, prababice, botre in sosede Elizabete Prevolnik, Prevolnikove mame iz Mislinsjke Dobrave. Leta 1913, 22. oktobra je Prevolnikovi mami stekla življenska zibel v številni Oroževi družini v Dovžah. Že v rani mladosti je izgubila mater, stara komaj 7 let. Izgubo matere ji je nadomeščala njena starejša sestra kakor tudi vsem otrokom na domačiji. Tako je že v rani mladosti okusila vse tegobe tedanjih hudih časov, a je kljub temu še našla čas v mladosti za cerkveno petje na koru in na igalskih odrih. Kot mlado dekle je s svojo nadarjenostjo pričela šivati razna oblačila za domače potrebe, bila je kot vaška šivilja. Pomagala pa je tudi prevzeti skrbništvo sestričnih treh otrok v stiski.

Leta 1938 se je priženila na lepo hribovsko kmetijo h Prevolniku in se tam za vse življenje zavezala kmečkemu delu in družini. V družini, ki sta jo ustvarila z možem Francem, so se rodili trije otroci, sinova Franjo in Jože ter hčerka Lenčka, ki pa je kmalu po rojstvu umrla.

Prevolnikova mama pa je bila tudi ena tistih, ki se med drugo svetovno vojno ni mogla ogniti zavednim Slovincem in domoljubom. Zaradi izdaje je bila leta 1943 izseljena vsa Prevolnikova družina. Zagotovo se ne da z besedami opisati, kaj so tam prestajali mati in oče z dvema majhnima otrokoma in staro mamo. Božja sreča je bila naklonjena in so se v februarju leta 1944 vrnili domov, kjer je zopet zadišalo iz krušne peči po tako zelenem domačem rženem kruhu. Ker je že skoraj vse kazalo na svobodo in lepše čase, je vmes zopet posegla usoda. V oktobru leta 1944 je nemški gestapo ujel in zaprl očeta Franca in strica Karla. Strica so ustrelili nekje v Mariboru kot talca, očeta Franca pa so odpeljali v Dachau, kjer je bil ob koncu vojne ubit. To so bili hudi in težki časi za Prevolnikove, predvsem pa za mlado mater, ki je ostala na kmetiji sama z majhnima otrokoma in polnimi rokami dela za vsakdanji kruh.

Nov vir življenske moči pa je Prevolnikova mama našla v dobroti in pomoči ljudem, katerim je življenje še bolj obrnilo hrbet. V bajto ob domačiji je vzela na bivanje številno družino brez stanovanja. K sebi pa je vzela tudi sestrično hči Olgo, in ji je dajala ljubezen in toplino. Svojo ljubezen in toplino pa je delila tudi kot krstna in birmanska botra več kot 20. otrokom, saj je Prevolnikovi mami krst in birma pomenila sveto stvar. Ob vsem tem pa je našla vedno dovolj časa za svojo družino in delo na kmetiji. Ko so tako leta za letom minevala, jo je leta 1971 hudo prizadelo, ko je zaradi bolezni izgubila nogo, a kljub težavam na vozičku in s protezo, je opravljala vsa gospodinjska dela. Potem so prišli časi. Sin Jože si je ustvaril dom in družino v Celju, v srečni družini pa so se mu rodili trije otroci. Radi so prihajali k svoji stari mami na obiske in počitnice, še posebej pa je bila vesela, ko je dočakala svoje pravnuke. Dela in skrbi pa so jo razbremenili mladi, ko se je poročil sin Franjo. Snaha Darinka je prevzela težja kmečka dela, mama Betka pa je rada poskrbela, da je bilo vedno kaj dobrega na mizi. Obiskov je bila vedno vesela in z materinsko ljubeznijo je vedno rada povprašala žkako pa kaj živite...

Prevolnikova mama je trenutek ločitve dočakala popolnoma pripravljena in z zavestjo, da je naredila vse, kar je bilo v njeni moči. Od svojih dragih se je ločila, tako kot je bilo njeno življenje, tiho in neopazno, pa vendar tako bogato z dobroto in spoznanji, ki nam bodo še dolgo v poduk, kako je treba delati in živeti.

Naj bo milo petje šmarških zvonov in tiha molitev v naših srcih skromna zahvala za vse dobro, kar je Prevolnikova mama darovala svojim dragim domačim in vsem nam, ki smo jo poznali in globoko cenili. Za vse naj prejme plačilo pri Bogu!

Franc Jurač

* 1914
+ 2001

**MARIJA OŠLAK -
PREDNIKOVA MAMA**

Mama, kako lepa in mila je ta beseda,
čeprav se v življenju nobeden tega ne zaveda.
Ko mamu drago v hladen grob ti polože,
takrat začutiš, da korenine njene segajo ti prav v srce.

Na največji Marijin praznik ti si se rodila,
zato te božja mati skoz vse življenje je vodila,
je v trpljenju in boleznih stala ti ob strani,
saj v prošnjah in molitvi vsak dan je bila med nami.

Bila si ponižna, skromna, dobrega srca,
z vsem zadovoljna, kar življenje ti da.
V družini naši toplino si držala,
zato ti, mama, še enkrat hvala.

Zaman zdaj mali Blažek išče pravo bico,
da spet poboža uvelo ji desnico;
saj najlepši trenutek za njega je bil,
ko lahko se v posteljo k babici je skril.

Zdaj mirno počivajta skupaj oba,
oče in mama, ta biser sveta.
Spomin na vaju v srce bomo zaklenili,
vajino vzgojo in nasvete drugim podelili.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za sočustvovanje.

Hvala vsem, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, sveče in svete maše, nam pa izrazili ustna in pisna sožalja.

Iskrena hvala dr. Bogomirju Celcerju za večletne obiske na domu, kakor tudi dr. Metki Markovič za vsestransko pomoč. Se posebej hvala patronažni sestri Anici Gams za nego in pomoč na domu.

Hvala tudi vodji pogrebne službe Andreju Gregorju, gospodu nadžupniku Francu Rataju za opravljen pogrebni obred, pevcem za zapete žalostinke, govornikoma Vinku Šmonu in Ivanu Merzdovniku za ganljivo izrečene besede slovesa. Hvala tudi za odigrano Tišino.

Vsi njeni žalujoči!

V SPOMIN

Eno leto v grobu že spiš,
a v naših srcih še živiš,
ne mine ura, dan ali noč,
med nami si vedno navzoč.
Dobrota tvojega srca
nikdar ne bo pozabljena.

februarja je minilo leto dni, od kar je za vedno odšel od nas naš dragi mož, ata in deda

JOŽE ŠERTEL iz Mislinjske Dobrave

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žena Pepca, hčerki Cvetka in Danica z družinami

Odšel si, ni te več.
Ostali so le spomini nate!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, pradedka, brata, strica

LEOPOLDA GORENŠKA,
Volenovega Poldana z Brdinj pri Kotljah

se iskreno, toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh, za nas najtežjih trenutkih stali ob strani, nas tolažili, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče, prihajali škropit in ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala Koroškemu kvintetu za ubrano petje, govornikoma Karlu Polancu in Darku Primožiču za lepa govora. Hvala tudi hčerki Albinu za vse, kar je dobrega naredila za svojega očeta.

Žalujoči: žena Ančka, sinova Poldi in Štefan ter hčerka Albina z družinami

ZAHVALA

Ob tihem, vendar neizmerno bolečem odhodu dragega moža, brata in strica

FRANCA GERHOLDA,
Hainžijevega Franca iz Bukovske vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in sveče, ustno in pisno izrazili sožalje ter se poklonili njegovemu spomenu.

Iskrena hvala sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ob boleči izgubi našega dragega stali ob strani in nam lajšali bolečino ter nam kakorkoli pomagali.

Iskrena hvala zdravstvenemu osebju zdravstvenega doma Dravograd, zahvala gospodu župniku za opravljen pogrebni obred in darovano pogrebno mašo. Zahvala cerkvenemu pevskemu zboru, godbi na pihala Šentjanž in govorniku za poslednje slovo.

Vsem še enkrat prav iskrena hvala !

Žalujoči: žena Tinika, brat Štefan in nečaki

JOŽE TRIPLAT – TRIPLATOV PEPI IZ MEŽICE

V SPOMIN DOBREMU PRIJATELJU IN SORODNIKU

Zibelka mu je stekla pred 75 leti v Mežici. Lansko leto je obhajal še svoj zadnji rojstni dan v krogu svojih najdražjih, ker mu bolezen ni več dopuščala večjega slavlja, kot ga je načrtoval in se ga veselil. Neusmiljena smrt mu je prekrizala njegove želje in načrte za bodoče življenje, katerih je imel vedno polno in se jih je veselil. Zadnje dni januarja smo se od njega za vedno poslovili na mežiškem Mirju, kjer je legel počivat k svojim staršem in dragi ženi Milki, ki ga je tam čakala že 32 let. Za seboj je pustil praznino, katere ne bomo mogli nikoli zapolniti, posebno ne njegovi najbližji.

Pokojni Jože, ali Pepi kot smo ga imenovali odkar smo ga poznali, se je rodil leta 1925 kot drugorojenec v družini Luke in Verone Triplat v Mežici. Njegova starša sta se spoznala in vzela tam nekje okrog leta 1920 in sicer v Javorju pri Kavniku, kjer se je mati Verona rodila in odraščala. Oče Luka pa je bil Krivonogov sin iz Razbora.

V tistih časih je bilo za mlade družine težko, ker ni bilo ne zaposlitve, ne stanovanj, zato si je oče Luka poiskal delo pri rudniku v Mežici. Tam sta si našla skromno stanovanje, kjer se je Pepi rodil, odraščal, hodil v šolo in nazadnje po vojni tudi pri rudniku zaposlil. Jaz sem ga pred vojno poznal samo po kratkih srečanjih, kadar je prišel v Razbor h Krivonogu obiskat svojo babico in dedija, na katera je bil zelo navezan. Šolske počitnice je najraje preživljal pri njih.

Prišla je vojna, ki tudi njim ni prizanesla. On sam je moral preživljati težke dni v taborišču, a je tudi vse to srečno prestopil. Šele po vojni, ko se je začelo življenje počasi normalizirati, sem se s Pepijem in njegovo družino pobilže spoznal in zblizal. Postali smo dobri prijatelji, pa čeprav so nas ločile za tiste čase, ko ni bilo prevoznih sredstev, precejšnje krajevne razdalje.

Ti dogodki sežejo tja v daljina petdeseta leta, ko sva se jaz in moja žena Tončka, ki je bila Pepijeva sestrična, poročila. Ker so bili Pepi in njegova družina naši najbližji sorodniki, smo jih na ohcet tudi povabili. Takrat sem prav spoznal Pepijevo veselo naravo, njegovo dobrodušnost in prijaznost in takrat se je začelo naše pravo prijateljstvo. Tisti dan je bil pomemben in odločilen tudi za

celo njegovo poznejše življenje. Takrat sta se spoznala z ženo prijateljico Milko, hčerko soseda Grabnarja. Nastalo je novo prijateljstvo, ki se je razvilo v ljubezen, ki je bila povod za njun poznejši srečni zakon. Poročila sta se v jeseni leta 1950, prav v kraju, kjer sta se spoznala in kjer je nastajala njuna ljubezen. Rodila sta se jima dva pridna sinova, Rado in Srečko, ki sta še poglobila njuno zakonsko srečo in razumevanje. Toda, vedno je tako, da ko se človeku zdi, da mu sreče in zadovoljstva ne more nič skaliti, se to najraje zgodi. Leta 1968 je žena in mama Milka začela bolehati in si kljub moževi skrbi in negi ter ljubezni obeh sinov ni več prav opomogla. V prvih jesenskih dneh še istega leta je umrla in zapustila žalujočega moža in sinova. To je bil za njih hud in boleč udarec, ki ga niso mogli nikoli preboleti.

Kljub temu, da si je Pepi kasneje našel ljubeznivo in razumevajočo prijateljico in sopotnico Vido, ki je v boleznih skrbela zanj in mu lajšala zadnje dni, na ženo Milko in življenje z njo gotovo ni nikoli pozabil.

V tistih prvih povojnih letih so nam prijateljske in sorodstvene vezi veliko pomenile in smo jih znali tudi ceniti in gojiti in obiskovali smo se raje in pogosteje kot pa danes, ko so se nam razdalje zaradi prevoznih sredstev, ki jih imamo, zelo skrajšale. Midva z ženo sva še posebno rada obiskovala družino strica Luke in tete Verone ter družine njenih otrok. Ravno tako so nam tudi oni radi vračali obiske. Posebno smo se obiskovali ob raznih družinskih praznikih in ob vseh večjih delih na naši hribovski kmetiji, posebno ob košnji. Ženinega strica in tete se vedno rad spominjam kot dobrih in gostoljubnih ljudi, skrbnih staršev svojih otrok, ki sta tudi svojim nečakom pomagala do zaposlitve in oskrbe in gotovo se ju še danes vsi s hvaležnostjo spominjajo.

Tudi ta kratek zapis in slika iz tistih časov naj služita spominu na ljudi, katerih prijateljstvo in dobroto smo nekdaj uživali, posebno pokojnemu Pepiju Triplatu, njegovi ženi Milki ter staršema Luki in Veroni, ki jih ne bomo nikoli pozabili.

Rudi Rebernik

Skupina sorodnikov in prijateljev iz Mežice, ki so nas prišli obiskat v Plešivcu za prvi maj leta 1965 ob mojem rojstnem dnevu. Tkrat sem z družino stanoval v Plešivcu, v sicer novem stanovanju, vendar brez elektrike in pravega vodovoda, brez televizije in samo z radiom na baterije. Kljub temu pa je ob preprosti razsvetljavi karbidovke vladalo veselo in pristrčno vzdušje, da smo jutro dočakali med veselimi petjem in smehom, kot še nikoli prej in tudi pozneje ne. Takrat smo se sešli zadnjič v takem številu.

Na sliki so od leve proti desni:

Stojijo: moja žena Tončka, Vlado Triplat, njegova žena Trezika, Jože Triplat - Pepi, njegova žena Milka, naš zet Franc in Milka Triplat poročena Jesih.

Sedijo: Naš dedi Franc Jug in jaz med prijateljema iz Mežice Tevžem in njegovo ženo Jožico Nagernik. V zgornjem levem kotu pa sta pokojni Pepi in njegova žena Milka, malo pred njeno prezgodnjo smrtjo. V ozadju levo se vidi še kočja pri Križanu.

Foto.: Jesih Fr. Iz Mežice

DRAGO ZAGORC

Ob svojem delu v naravi in na svojih popotovanjih po planinah je Drago Zagorc rad fotografiral prizore, ki so ga pritegnili s svojo lepoto ali pa tiste, ki so motili ali spreminjali naravo v negativnem, pa tudi v pozitivnem smislu. O teh dogodkih in svojih razmišljanjih ob takih prizorih ter o svojem strokovnem mnenju o raznih posegih v naravi je pisal tudi članke za naš Viharnik, jih opremil z odličnimi fotografijami ter tako veliko prispeval k pestrosti vsebine naše revije, predvsem pa povedal in pokazal javnosti tisto, kar je menil, da lahko vpliva tudi na pozitivna razmišljanja in dejanja odgovornih pri posegih v naravno okolje.

Sodelavci Viharnika, pa gotovo tudi bralci, smo mu hvaležni za vse prispevke, ki jih je objavil. Prav gotovo ima še veliko povedati javnosti s področja svojega strokovnega dela in sedaj bo imel morda več časa še kaj napisati o tem. Gotovo pa bodo na popotovanjih po hribih, ki bodo verjetno še naprej del njegovega življenja, nastajali lepi posnetki, ki bi jih z veseljem pogledali tudi drugi.

Vabimo te, da še naprej ostaneš naš sodelavec in s svojimi pismenimi in slikovnimi prispevki bogatiš naš Viharnik.

Uredništvo

Foto: M. Martinc in Peter Vernik

koroška banka

*Koroška banka d.d. Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke*

PREDNOSTI TEKOČEGA RAČUNA IN BANČNE KARTICA

- Bančna kartica je uporabna za gotovinsko in negotovinsko poslovanje,
- Z bančno kartico lahko dvigujete gotovino na vseh bančnih avtomatih v Sloveniji in lahko tudi opravite vpogled v stanje na tekočem računu,
- Na prodajnih mestih z oznako BA lahko plačujete nakupe,
- Kot imetnik tekočega računa lahko pridobite tudi posojilne in plačilne kartice Karanta in LB Eurocard,
- Posebna ugodnost, ki jo nudimo imetniku tekočega računa je dovoljena prekoračitev stanja na računu.

S hranilno knjižico lahko poslužete v enotah Koroške banke in v bankah bančne skupine NLB le v času, ko poslujemo za stranke. Če poslužete še s hranilno knjižico, vas vabimo v enote Koroške banke, da izkoristite možnosti, ki jih ponujamo pri tekočem računu.

Pričakujemo vas v naših enotah, kjer vam bomo posredovali vse dodatne informacije.

**Koroška banka d.d.,
Slovenj Gradec, Glavni trg 30
Bančna skupina NLB**

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1
2380 Slovenj Gradec
Telefon, nc: 88 43 332
Faks: 88 42 684
E-mail: viharnik@gg-sg.si

T R G O V I N A

LES

**SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA**

V naši gozdarski trgovini LES v Slovenj Gradcu in Radljah vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu: vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC, Cesta na Štibuh 1
Telefon 88/501 620, faks 88/42 684
RADLJE (Dvorec), Koroška cesta 68
Telefon 88/71 423, faks 88/71 239

SERVIS

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj.

S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec
Telefon 88 42 061, Faks 88 42 170

- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami,
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal (pooblaščen servis Palfinger),
- izvajanje meritev tlakov in nastavitve varnostnih ventilov,
- demontažo in montažo avtoplaščev osebnih in tovornih vozil,
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije,
- vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (pooblaščen servis Universal),
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov,
- montažo snežnih plugov.

